

ข้อมูลเบื้องต้น
ในการจัดทำบันทึกเจตนาของร่างรัฐธรรมนูญ
ครั้งที่ ๑
ว่าด้วยประเด็นในการร่างรัฐธรรมนูญ

โดย
คณะอนุกรรมการบันทึกเจตนา

เสนอต่อ
คณะกรรมการวิสามัญ
บันทึกเจตนา จดหมายเหตุและตรวจรายงานการประชุม
สภาร่างรัฐธรรมนูญ

๑๘ พฤษภาคม ๒๕๕๐

คำนำ

ด้วยในคราวประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ ๓/๒๕๕๐ วันจันทร์ที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๕๐ ที่ประชุมได้กำหนดให้มีคณะกรรมการวิสามัญบัณฑิตกเจตนาธรรมณ์ จดหมายเหตุ และตรวจรายงานการประชุม โดยมีอำนาจหน้าที่ดังนี้

๑. พิจารณาวางกรอบ รูปแบบ และแนวทางในการจัดทำบัณฑิตกเจตนาธรรมณ์ของร่างรัฐธรรมนูญ และรูปแบบในการนำเสนอเอกสารและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในการเผยแพร่บัณฑิตกเจตนาธรรมณ์ให้กับประชาชนและหน่วยงานของรัฐได้รับทราบ และนำเสนอต่อคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญและสภาร่างรัฐธรรมนูญ

๒. พิจารณากำหนดคุณสมบัติผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ในการจัดทำจดหมายเหตุ เพื่อให้การดำเนินการจัดทำจดหมายเหตุเกี่ยวกับความเป็นมาของรัฐธรรมนูญ ขั้นตอนกระบวนการต่าง ๆ ในการจัดทำรัฐธรรมนูญเป็นไปอย่างถูกต้องครบถ้วนตามหลักวิชาการในการจัดทำจดหมายเหตุ

๓. พิจารณารูปแบบและวิธีการในการนำเครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยมาใช้ในการจัดทำฐานข้อมูลบัณฑิตกเจตนาธรรมณ์ของร่างรัฐธรรมนูญ เพื่อนำเสนอให้ประชาชน

๔. พิจารณากำหนดกรอบและแนวทางในการตรวจรายงานการประชุมให้ถูกต้องตามหลักภาษาไทยและรูปแบบของกฎหมาย

๕. ดำเนินการอื่นตามที่สภาร่างรัฐธรรมนูญมีมติ

ในการนี้ คณะกรรมการวิสามัญบัณฑิตกเจตนาธรรมณ์ จดหมายเหตุ และตรวจรายงานการประชุม ได้ตั้งคณะอนุกรรมการ จำนวน ๔ คณะ ดังนี้

- (๑) คณะอนุกรรมการบัณฑิตกเจตนาธรรมณ์
- (๒) คณะอนุกรรมการจัดทำจดหมายเหตุ
- (๓) คณะอนุกรรมการตรวจรายงานการประชุม
- (๔) คณะอนุกรรมการจัดทำฐานข้อมูลและเผยแพร่

โดยที่คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญได้พิจารณาจัดทำร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่และเผยแพร่ร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่พร้อมคำชี้แจงว่าร่างรัฐธรรมนูญที่จัดทำขึ้นใหม่นั้น มีความแตกต่างกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ในเรื่องใดพร้อมด้วยเหตุผลในการแก้ไขไปยังสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ องค์กรและบุคคลตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๒๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๑ รวมทั้งเผยแพร่ให้ประชาชนทั่วไปทราบ ตลอดจนส่งเสริมและจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนประกอบด้วย ทั้งนี้

คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญได้พิจารณาโดยกระทำเป็น ๒ ขั้นตอนคือ

ขั้นตอนที่ ๑ การพิจารณาตามประเด็นในการร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งประเด็นที่ได้กล่าวถึงย่อมนำไปตามรัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. ๒๕๕๐

ขั้นตอนที่ ๒ การพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญรายมาตรา

ในการจัดทำบันทึกเจตนาของร่างรัฐธรรมนูญ จึงเห็นสมควรแสดงข้อมูลเบื้องต้นเพื่อช่วยในการลำดับความเป็นมาในการร่างรัฐธรรมนูญจากการพิจารณารายประเด็นไปสู่การพิจารณารายมาตรา ซึ่งคณะอนุกรรมการบันทึกเจตนาของร่างรัฐธรรมนูญเห็นสมควรจัดทำรายงานเป็น ๒ ครั้งตามลำดับขั้นตอนในการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเช่นเดียวกัน จึงได้จัดทำรายงาน “ข้อมูลเบื้องต้นในการจัดทำบันทึกเจตนาของร่างรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ ๑ ว่าด้วยประเด็นในการร่างรัฐธรรมนูญ” เพื่อนำเสนอต่อคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญและสภาร่างรัฐธรรมนูญต่อไป

รายงานข้อมูลเบื้องต้นในการจัดทำบันทึกเจตนาของร่างรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ ๑ นี้ จะได้นำเสนอข้อมูลในแต่ละประเด็นตามเนื้อหาที่อาจแบ่งออกได้เป็น ๔ ส่วน ดังนี้

๑. สรุปประมวลความคิดเห็นของประชาชนเพื่อประกอบการร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นการรายงานความคืบหน้าในการดำเนินงานของคณะกรรมการวิสามัญประสานการมีส่วนร่วมและการประชาคม ต่อสภาร่างรัฐธรรมนูญในการประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ ๑๓/๒๕๕๐ วันจันทร์ที่ ๒ เมษายน ๒๕๕๐

๒. รายงานผลการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับการร่างรัฐธรรมนูญขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ (ครั้งที่ ๑) ซึ่งเป็นการรายงานความคืบหน้าในการดำเนินงานของคณะกรรมการรับฟังความคิดเห็นขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ ต่อสภาร่างรัฐธรรมนูญในการประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ ๑๔/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ) วันอังคารที่ ๓ เมษายน ๒๕๕๐

๓. ความเห็นของคณะอนุกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งจัดแบ่งเนื้อหาตามกรอบในการพิจารณาของคณะอนุกรรมการร่างรัฐธรรมนูญกรอบที่ ๑ กรอบที่ ๒ และกรอบที่ ๓

๔. ความเห็นของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ โดยสรุปจากรายงานการประชุมจำนวน ๑๕ ครั้ง และโครงการสัมมนาจำนวน ๒ ครั้ง

จากนั้น ในการรายงานผลการดำเนินงานครั้งต่อไปจะได้นำเสนอบันทึกเจตนาของร่างรัฐธรรมนูญเป็นรายมาตรา

คณะอนุกรรมการบันทึกเจตนาของร่างรัฐธรรมนูญ

๑๘ พฤษภาคม ๒๕๕๐

สารบัญ

	หน้า
สาระสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญฉบับรับฟังความคิดเห็น	๕
คำชี้แจงเกี่ยวกับความหมายและแหล่งอ้างอิงของการใช้คำย่อหรือประโยคย่อในตาราง	๑๖
ข้อมูลเบื้องต้นในการจัดทำบันทึกเจตนาของร่างรัฐธรรมนูญ กรอบที่ ๑	๒๑
ข้อมูลเบื้องต้นในการจัดทำบันทึกเจตนาของร่างรัฐธรรมนูญ กรอบที่ ๒	๑๑๙
ข้อมูลเบื้องต้นในการจัดทำบันทึกเจตนาของร่างรัฐธรรมนูญ กรอบที่ ๓	๒๔๘

สาระสำคัญของ
ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ....
ฉบับรับฟังความคิดเห็น
ซึ่งจัดทำและเผยแพร่โดยคณะกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญ
เมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๕๐

ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช .... ร่างขึ้นบนสถานการณ์ที่จะต้องนำพาประเทศไปสู่การปกครองระบอบประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ จัดให้มีการเลือกตั้งภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๐ แก้ปัญหาของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ที่ก่อให้เกิดการผูกขาดอำนาจรัฐและการใช้อำนาจอย่างไม่เป็นธรรม การดำเนินการทางการเมืองที่ขาดความโปร่งใส ไม่มีคุณธรรมและจริยธรรม ระบบการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐที่ล้มเหลว และการใช้สิทธิและเสรีภาพของประชาชนยังไม่ได้รับการคุ้มครองและส่งเสริมอย่างเต็มที่

ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช .... จึงมีสาระสำคัญที่มุ่งจะแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยดำเนินการใน ๔ แนวทางด้วยกัน คือ

๑. การคุ้มครอง ส่งเสริม และการขยายสิทธิและเสรีภาพของประชาชนอย่างเต็มที่
๒. การลดการผูกขาดอำนาจรัฐและขจัดการใช้อำนาจอย่างไม่เป็นธรรม
๓. การทำให้การเมืองมีความโปร่งใส มีคุณธรรมและจริยธรรม
๔. การทำให้ระบบตรวจสอบมีความเข้มแข็งและทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๑. การคุ้มครอง ส่งเสริม และการขยายสิทธิและเสรีภาพของประชาชนอย่างเต็มที่

รัฐธรรมนูญจะต้องไม่ใช่รัฐธรรมนูญของคนเพียงหยิบมือเดียวคือนักการเมืองเท่านั้น แต่รัฐธรรมนูญต้องเป็นรัฐธรรมนูญของประชาชน รัฐธรรมนูญที่ประชาชนมีพื้นที่ รัฐธรรมนูญที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดชะตาชีวิตของตนเองได้ โดยดำเนินการดังนี้

๑.๑ เพิ่มประเภทสิทธิและเสรีภาพให้มากขึ้นกว่าเดิม มากกว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ สิทธิและเสรีภาพที่เพิ่มขึ้น ได้แก่

- ๑) การให้สิทธิและเสรีภาพตามพันธกรณีระหว่างประเทศที่ประเทศไทยรับรอง มีผลผูกพันเช่นเดียวกับสิทธิและเสรีภาพที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ (มาตรา ๔)
- ๒) การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลไม่ให้ถูกละเมิด (มาตรา ๓๕)

๓) เพิ่มสิทธิในกระบวนการยุติธรรม โดยการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยง่าย สะดวก รวดเร็ว ทั่วถึง และเสียค่าใช้จ่ายตามควร โดยเด็ก เยาวชน สตรี คนพิการและทุพพลภาพได้รับการคุ้มครองในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีอย่างเหมาะสม (มาตรา ๔๐) และที่สำคัญคือประชาชนมีสิทธิฟ้องศาลรัฐธรรมนูญด้วยตนเองได้เป็นครั้งแรก (มาตรา ๒๐๘)

๔) สิทธิด้านแรงงานที่ได้รับหลักประกันความปลอดภัยและสวัสดิภาพในการทำงาน รวมทั้งหลักประกันในการดำรงชีพทั้งในระหว่างการทำงานและเมื่อพ้นภาวะการทำงาน ได้รับการบัญญัติไว้เป็นครั้งแรก (มาตรา ๔๔)

๕) สิทธิและเสรีภาพของสื่อมวลชนได้รับการคุ้มครองอย่างไม่เคยมีมาก่อนไม่เพียงแต่ห้ามปิดกิจการสื่อมวลชนเท่านั้น ยังห้ามแทรกแซงสื่อมวลชนในการเสนอข่าวสารและหากมีการดำเนินการดังกล่าวไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม ก็ถือเป็นการจงใจใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบ (มาตรา ๔๕ และมาตรา ๔๖) รวมทั้งห้ามผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเจ้าของกิจการหรือถือหุ้นในกิจการสื่อสารมวลชนด้วย เพื่อป้องกันการใช้อำนาจรัฐเพื่อประโยชน์ของตนเอง (มาตรา ๔๗ วรรคห้า)

๖) ประชาชนยังได้รับการศึกษาฟรี ๑๒ ปี โดยเพิ่มให้ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้อยู่ในสภาวะยากลำบาก ต้องได้รับการสนับสนุนให้ได้รับการศึกษาโดยทัดเทียมกับบุคคลอื่น นอกจากนี้การจัดการศึกษาอบรมขององค์กรวิชาชีพหรือเอกชนการศึกษาทางเลือกของประชาชน การเรียนรู้ด้วยตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิตก็ได้รับความคุ้มครองและส่งเสริมจากรัฐเช่นกัน (มาตรา ๔๘)

๗) เด็ก เยาวชน และบุคคลในครอบครัวได้รับสิทธิเพิ่มขึ้นในการพัฒนาด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา ตามศักยภาพและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม (มาตรา ๕๑)

๘) บุคคลที่ไร้ที่อยู่อาศัยและไม่มีรายได้เพียงพอ มีสิทธิได้รับการช่วยเหลือจากรัฐ เป็นครั้งแรก (มาตรา ๕๔)

๙) ขยายสิทธิชุมชน โดยการเพิ่มสิทธิของชุมชน และชุมชนท้องถิ่นเพื่อให้ครอบคลุมถึงกรณีการรวมตัวกันของบุคคลขึ้นเป็นชุมชนโดยไม่จำเป็นต้องเป็นการรวมตัวกันมาเป็นเวลานานจนถือว่าเป็นชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิม (มาตรา ๖๖ วรรคหนึ่ง) นอกจากนี้ การดำเนินโครงการหรือกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบอย่างรุนแรงต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมหรือทรัพยากรธรรมชาติ จะต้องจัดให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและผู้มีส่วนได้เสียก่อน (มาตรา ๖๖ วรรคสอง) โดยชุมชนมีสิทธิที่จะฟ้องหน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ ราชการส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรอื่นของรัฐที่เป็นนิติบุคคลเพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายบัญญัติรับรองสิทธิชุมชนไว้ (มาตรา ๖๖ วรรคสาม)

๑๐) ประชาชนมีสิทธิติดตามและร้องขอให้มีการตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ เป็นครั้งแรก (มาตรา ๖๑ วรรคหนึ่ง) รวมทั้งมีสิทธิเข้าถึงรายละเอียดของร่างพระราชบัญญัติที่เสนอเข้าสู่การพิจารณาของรัฐสภา (มาตรา ๑๓๘ วรรคห้า) นอกเหนือจากสิทธิในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของราชการ (มาตรา ๕๕)

๑๑) ในการทำสนธิสัญญาหรือข้อตกลงระหว่างประเทศทั้งหลายที่มีผลกระทบต่อประชาชน รัฐจะต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนก่อนและเมื่อมีการลงนามแล้ว จะต้องให้ประชาชนเข้าถึงรายละเอียดของสนธิสัญญา รวมทั้งต้องแก้ไขหรือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากการลงนามในสนธิสัญญา อย่างรวดเร็วเหมาะสม และเป็นธรรมด้วย (มาตรา ๑๘๖ วรรคสองถึงวรรคสี่)

๑๒) ให้สิทธิประชาชน ๑๐๐,๐๐๐ คน เข้าชื่อเพื่อเสนอขอแก้ไขรัฐธรรมนูญได้เป็นครั้งแรก (มาตรา ๒๘๒ (๑))

๑.๒ ทำให้การใช้สิทธิและเสรีภาพง่ายขึ้นกว่าเดิม โดยมีมาตรการ ดังนี้

๑) แบ่งหมวดหมู่ของสิทธิและเสรีภาพให้ชัดเจน เพื่อให้ประชาชนอ่านและเข้าถึงรัฐธรรมนูญ ได้โดยง่าย โดยแบ่งหมวดสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทยออกเป็นส่วนๆ ได้แก่ สิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคล (มาตรา ๓๒ - มาตรา ๓๘) สิทธิในกระบวนการยุติธรรม (มาตรา ๓๙ - มาตรา ๔๐) สิทธิในข้อมูลข่าวสารและการร้องเรียน (มาตรา ๕๕ - มาตรา ๖๑) สิทธิชุมชน (มาตรา ๖๕ - มาตรา ๖๖) สิทธิพิทักษ์รัฐธรรมนูญ (มาตรา ๖๗ - มาตรา ๖๘) ฯลฯ

๒) สิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญได้รับรองและคุ้มครองไว้ แม้ยังไม่มีการกฎหมายลูกตราขึ้น ประชาชนก็สามารถใช้สิทธิและเสรีภาพเหล่านั้นได้ทันที โดยการร้องขอต่อศาล (มาตรา ๒๘ วรรคสาม)

๓) กำหนดให้รัฐต้องส่งเสริม สนับสนุน และช่วยเหลือประชาชนในการใช้สิทธิและเสรีภาพ ตามรัฐธรรมนูญ (มาตรา ๒๘ วรรคสี่)

๔) ลดจำนวนประชาชนในการเข้าชื่อเสนอร่างกฎหมายและถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง จาก ๕๐,๐๐๐ ชื่อ เหลือเพียง ๒๐,๐๐๐ ชื่อ (มาตรา ๑๖๐ และมาตรา ๒๖๒ วรรคสาม)

๑.๓ ทำให้การใช้สิทธิและเสรีภาพมีประสิทธิภาพและมีมาตรการคุ้มครองอย่างชัดเจน โดยการบัญญัติให้

๑) ตัดคำว่า “ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ” ออกจากท้ายบทบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพทั้งหลาย เพื่อส่งสัญญาณว่าสิทธิและเสรีภาพของประชาชนเกิดขึ้นทันทีตามรัฐธรรมนูญไม่ใช่ตามกฎหมาย

๒) กำหนดระยะเวลาในการตรากฎหมายลูกที่เกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพของประชาชนให้ชัดเจน (ส่วนใหญ่ประมาณ ๑ ปี) เพื่อมิให้ผู้มีอำนาจถ่วงเวลาในการตรากฎหมายลูกอันเป็นการลิดรอนสิทธิและเสรีภาพของประชาชน (มาตรา ๒๙๓ และมาตรา ๒๙๘)

๓) ให้ประชาชนมีสิทธิฟ้องศาลรัฐธรรมนูญได้โดยตรงในกรณีที่มีการละเมิดสิทธิและเสรีภาพที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ (มาตรา ๒๐๘)

๔) ให้ชุมชนมีสิทธิฟ้องศาลได้ในกรณีที่มีการละเมิดสิทธิของชุมชน (มาตรา ๖๖ วรรคสาม)

๕) ให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติฟ้องศาลรัฐธรรมนูญและศาลปกครองได้ ในกรณี ที่กฎหมาย กฎ คำสั่ง หรือการกระทำใดขัดต่อรัฐธรรมนูญ และเป็นผู้เสียหายแทนประชาชนเพื่อฟ้อง ศาลได้ในกรณีที่มีการละเมิดสิทธิมนุษยชน (มาตรา ๒๔๘ (๑) และ (๒))

๑.๔ ทำให้แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐมีความชัดเจน รอบด้านและผูกพันรัฐ มากกว่าเดิม โดยการบัญญัติให้

๑) มีการแยกแยะหมวดแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐให้ครอบคลุมทุกด้านอย่างชัดเจน ไม่ว่าจะ เป็นด้านความมั่นคง ด้านศาสนา สังคม การศึกษาและวัฒนธรรมด้านกฎหมายและการยุติธรรม ด้านการต่างประเทศ ด้านเศรษฐกิจ ด้านที่ดินทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านวิทยาศาสตร์ ทรัพยากรพลังงานและสิ่งแวดล้อมและด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน

๒) กำหนดแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐในเรื่องที่สำคัญเพิ่มขึ้น เช่น รัฐต้องพัฒนาระบบงาน ภาครัฐโดยมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพ คุณธรรมและจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ และส่งเสริมให้ หน่วยงานของรัฐใช้หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีเป็นแนวทางในการปฏิบัติราชการ (มาตรา ๗๗ (๔)) จัดให้มีการปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม (มาตรา ๘๐ (๕),(๖)) ส่งเสริมและ สนับสนุนให้มีการดำเนินการตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (มาตรา ๘๒) ปรับปรุงระบบการ จัดเก็บภาษีอากรให้มีความเป็นธรรม (มาตรา ๘๓ (๓)) คุ้มครองและรักษาผลประโยชน์ของเกษตรกร ในการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตร (มาตรา ๘๓ (๙)) จัดให้มีสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานอันจำเป็น ต่อการดำรงชีวิตของประชาชนและต้องระมัดระวังในการกระทำใดอันทำให้สาธารณูปโภคดังกล่าวตก อยู่ในความผูกขาดของเอกชน (มาตรา ๘๓ (๑๑)) กำหนดหลักเกณฑ์การใช้ที่ดินตามหลักวิชาให้ ครอบคลุมทั้งผืนดินผืนน้ำทั่วประเทศ ดำเนินการให้เกษตรกรมีสิทธิในที่ดินอย่างทั่วถึง (มาตรา ๘๔) ฯลฯ

๓) กำหนดให้รัฐบาลที่จะเข้าบริหารราชการแผ่นดินต้องแถลงนโยบายต่อรัฐสภาให้ สอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ โดยต้องระบุให้ชัดเจนว่าจะดำเนินการใด ในระยะเวลาใด และต้องจัดทำรายงานแสดงผลการดำเนินการ ว่ามีปัญหาและอุปสรรคอย่างไรบ้าง เสนอต่อรัฐสภาปี ละ ๑ ครั้ง

๑.๕ ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานของท้องถิ่นและกระจายอำนาจให้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มขึ้น เพื่อเป็นฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตย ระดับประเทศ โดยการกำหนดให้

๑) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอิสระอย่างเต็มที่ในการบริหารงานของตนเองในทุกด้าน การจัดทำบริการสาธารณะที่มีความหลากหลาย (มาตรา ๒๗๔ วรรคหนึ่ง) การจัดโครงสร้างที่ คล่องตัว (มาตรา ๒๗๕ วรรคเก้า)

๒) ปฏิรูประบบการบริหารงานบุคคลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยให้บุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสถานะเป็นข้าราชการเช่นเดียวกับข้าราชการพลเรือนระดับประเทศ มีคณะกรรมการข้าราชการส่วนท้องถิ่นเป็นของตนเองที่อิสระจากส่วนกลาง โดยให้สามารถโอนย้ายข้าราชการระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รวมทั้งการให้มีคณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรมระดับท้องถิ่นด้วย (มาตรา ๒๗๙)

๓) เพิ่มการมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับท้องถิ่น ให้ประชาชนในท้องถิ่นสามารถลงประชามติในเรื่องที่เกี่ยวกับท้องถิ่นของตนเองได้ (มาตรา ๒๗๘วรรคหนึ่งและวรรคสอง) ลดจำนวนประชาชนที่จะเข้าชื่อถอดถอนนักการเมืองท้องถิ่นและการเสนอร่างข้อบัญญัติท้องถิ่น (มาตรา ๒๗๖ และ มาตรา ๒๗๗) รวมทั้งการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องรายงานการดำเนินงานต่อประชาชน ในเรื่องการจัดทำงบประมาณ การใช้จ่าย และผลการดำเนินงานในรอบปี เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบกำกับการบริหารจัดการ (มาตรา ๒๗๘ วรรคสาม)

๔) ปรับปรุงระบบการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพ โดยให้มีมาตรฐานกลางในการดำเนินงาน เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปฏิบัติได้เอง โดยคำนึงถึงความเหมาะสมและความแตกต่างของการพัฒนาและการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งการจัดให้มีกลไกการตรวจสอบการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยประชาชน (มาตรา ๒๗๓ วรรคสอง)

๒. การลดการผูกขาดอำนาจรัฐและจัดการใช้อำนาจอย่างไม่เป็นธรรม

รัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๐ มุ่งเน้นให้มีรัฐบาลที่เข้มแข็งมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นสิ่งที่ถูกต้อง แต่ความเข้มแข็งและมีประสิทธิภาพต้องไม่ใช่การผูกขาดอำนาจแต่เพียงผู้เดียว จนนำไปสู่การใช้อำนาจอย่างไม่เป็นธรรม จำเป็นอย่างยิ่งที่ร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่จะต้องลดการผูกขาดอำนาจและสร้างคุณภาพของอำนาจในทางการเมืองขึ้น โดยมีมาตรการ ดังนี้

๒.๑ เสริมสร้างอำนาจทางการเมืองให้แก่ประชาชน เพื่อให้ประชาชนเป็น “ผู้เล่น” มิใช่ “ผู้ดู” ทางการเมืองอีกต่อไป ซึ่งมีมาตรการมากมายดังที่ได้กล่าวไว้แล้วในข้อ ๑ เช่น

๑) การให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการค้าขายต่าง ๆ ของภาครัฐ (มาตรา ๕๕, มาตรา ๑๓๘ วรรคห้าและมาตรา ๑๘๖ วรรคสอง) การทำสนธิสัญญา (มาตรา ๑๘๖) การลงประชามติในเรื่องที่สำคัญและมีผลผูกพันการตัดสินใจของรัฐบาล (มาตรา ๑๖๑) และการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ (มาตรา ๒๘๒วรรคหนึ่ง)

๒) ให้ประชาชนและชุมชนมีอำนาจในการฟ้องร้องรัฐที่ใช้อำนาจไม่เป็นธรรมได้ (มาตรา ๒๐๘ และมาตรา ๖๖ วรรคสาม)

๓) ให้ประชาชนใช้สิทธิทางการเมืองได้ง่ายขึ้น เช่น การลดจำนวนประชาชนในการเข้าชื่อถอดถอนนักการเมืองและการเสนอกฎหมาย ทั้งในระดับประเทศและในระดับท้องถิ่น (มาตรา ๑๕๙ และ มาตรา ๑๖๐, มาตรา ๒๗๖ และ มาตรา ๒๗๗)

๒.๒ จำกัดการผูกขาดและการใช้อำนาจที่ไม่เป็นธรรมของรัฐบาล โดยมีมาตรการ ดังนี้

๑) ให้นายกรัฐมนตรีอยู่ได้ไม่เกิน ๒ สมัย หรือ ๘ ปี (มาตรา ๑๖๗ วรรคสาม)

๒) การตราพระราชกำหนดของรัฐบาลจะต้องถูกตรวจสอบโดยเคร่งครัดจากศาลรัฐธรรมนูญมิใช่ตามอำเภอใจของรัฐบาลอีกต่อไป รัฐบาลจะตราพระราชกำหนดได้ก็ต่อเมื่อเป็นกรณีฉุกเฉินที่มีความจำเป็นรีบด่วนอันมิอาจหลีกเลี่ยงได้ มิใช่เป็นกรณีที่รัฐบาลตราพระราชกำหนดเพื่อหลีกเลี่ยงการตรวจสอบของรัฐสภา (มาตรา ๑๘๑)

๓) ให้มีหมวดการเงิน การคลัง และงบประมาณขึ้นเป็นครั้งแรกในประเทศไทยเพื่อมิให้รัฐบาลใช้จ่ายเงินอย่างไม่มีความวินัยทางการเงินและงบประมาณ อันจะก่อให้เกิดภาวะทางการเงินการคลังของประเทศ (มาตรา ๑๖๒ ถึง มาตรา ๑๖๖) โดยจะต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์ กิจกรรม แผนงาน และโครงการให้ชัดเจน (มาตรา ๑๖๓ วรรคหนึ่ง) รายจ่ายงบกลางต้องมีจำนวนจำกัดและต้องแสดงเหตุผลและความจำเป็นด้วย (มาตรา ๑๖๓ วรรคสอง)

๔) ให้รัฐสภา ศาล และองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญสามารถขอแปรญัตติต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งของสภาได้โดยตรง เพื่อมิให้รัฐบาลใช้การจัดสรรงบประมาณเป็นเครื่องมือต่อรองการทำหน้าที่ขององค์กรเหล่านี้ (มาตรา ๑๖๔ วรรคเก้า) เช่นเดียวกับการให้องค์กรตามรัฐธรรมนูญสามารถเสนอแก้ไขกฎหมายของตนไปยังรัฐสภาได้โดยไม่ถูกรัฐบาลขัดขวาง (มาตรา ๑๓๘(๓))

๕) ให้องค์กรอัยการเป็นอิสระจากรัฐบาล เพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐได้อย่างเต็มที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการดำเนินคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง (มาตรา ๒๔๖)

๖) กำหนดขอบเขตภาระหน้าที่ของรัฐบาลรักษาการอย่างชัดเจน เพื่อมิให้รัฐบาลรักษาการแทรกแซงการทำงานของฝ่ายประจำ และใช้กลไกของรัฐไปสนับสนุนพรรคการเมืองและผู้สมัครฝ่ายตนในการเลือกตั้ง (มาตรา ๑๗๗)

๗) ห้ามควมรวบรวมพรรคการเมืองที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในสภาในระหว่างอายุของสภา เพื่อป้องกันการเกิดเสียงข้างมากอย่างผิดปกติในสภา (มาตรา ๙๙)

๒.๓ ให้คนดีมีความสามารถเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และเป็นอิสระจากการครอบงำของพรรคการเมือง เพื่อทำหน้าที่ผู้แทนประชาชนอย่างเต็มที่ โดยบัญญัติอย่างชัดเจนว่า

๑) ปรับปรุงระบบการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่ ให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มาจากเขตเลือกตั้งเป็นผู้แทนราษฎรในเขตการเลือกตั้งที่ใหญ่ขึ้น เพื่อให้คนดีมีความสามารถสามารถแข่งขันกับคนที่ใช้เงินได้ ปรับปรุงระบบสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อเป็นระบบการเลือกตั้งแบบสัดส่วนที่มีการแบ่งเป็นกลุ่มจังหวัด เพื่อมิให้มีการกระจุกตัวผู้แทนราษฎรแต่ในส่วนกลาง และยกเลิกสัดส่วน ๕% เพื่อให้พรรคเล็กมีที่นั่งในสภาเพื่อให้เกิดความหลากหลายในความคิดทางการเมือง

๒) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีอิสระจากมติพรรคการเมืองในการตั้งกระทู้ถามการอภิปรายและการลงมติในการอภิปรายไม่ไว้วางใจ (มาตรา ๑๕๘ วรรคสอง)

๓) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสามารถเสนอร่าง กฎหมายได้โดยไม่ต้องขออนุญาตจากพรรคการเมืองของตนอีกต่อไป (มาตรา ๑๓๘(๒))

๒.๔ ให้สมาชิกวุฒิสภาปลอดจากอิทธิพลของพรรคการเมืองอย่างแท้จริง ด้วยการกำหนดให้การได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาเป็นระบบสรรหาที่มาจากจังหวัดและกลุ่มวิชาชีพ (มาตรา ๑๐๖) แทนที่ระบบการเลือกตั้งซึ่งถูกแทรกแซงโดยง่ายจากพรรคการเมืองระบบการสรรหาจะทำให้การเมืองของประเทศไม่เป็นการเมืองของนักการเมืองที่มาจากเลือกตั้งเท่านั้น แต่เป็นการเมืองของประชาชนที่ความหลากหลายทั้งทางพื้นที่ วิชาชีพและเพศ ในขณะที่เดียวกันก็เปิดโอกาสให้แก่ผู้ด้อยโอกาสทางสังคมด้วย (มาตรา ๑๐๘ วรรคสอง)

๒.๕ ห้ามสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาแทรกแซงข้าราชการประจำ โดยการกำหนดห้ามก้าวกายหรือแทรกแซงเพื่อประโยชน์ของตนและพรรคการเมือง ทั้งทางตรงและทางอ้อม ในการปฏิบัติราชการหรือการดำเนินงานในหน้าที่ประจำ การบรรจุ แต่งตั้ง ย้าย โอน เลื่อน ตำแหน่งหรือเงินเดือน (มาตรา ๒๕๗)

๓. การทำให้การเมืองมีความโปร่งใส มีคุณธรรมและจริยธรรม

ความโปร่งใส มีคุณธรรมและจริยธรรมของนักการเมืองคือสิ่งที่ขาดหายไปของรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๐ นักการเมืองจำนวนมากไม่ตระหนักถึงสิ่งเหล่านี้ อาศัยศรีธนญชัยทางการเมืองหลบเลี่ยงกฎหมาย สร้างผลประโยชน์ทับซ้อน ร่ำรวยบนความทุกข์ยากของชาติบ้านเมืองและประชาชน มาตรการที่จะนำประเทศไทยไปสู่ประชาธิปไตยอย่างแท้จริงในทางเนื้อหา มิใช่ประชาธิปไตยในทางรูปแบบ จึงได้แก่

๓.๑ บัญญัติหมวดคุณธรรมและจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐไว้อย่างชัดเจน

๑) จริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องมีมาตรฐานที่ชัดเจน โดยมีกลไกและระบบในการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งกำหนดขั้นตอนการลงโทษตามความร้ายแรงแห่งการละเมิด (มาตรา ๒๗๐ วรรคสอง)

๒) การฝ่าฝืนมาตรฐานจริยธรรมที่ร้ายแรงของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองนำไปสู่การถอดถอนออกจากตำแหน่ง (มาตรา ๒๗๐ วรรคสาม)

๓.๒ กำหนดมาตรการเพื่อไม่ให้มีผลประโยชน์ทับซ้อนทางการเมือง โดยการบัญญัติ

๑) ห้ามมิให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา ดำรงตำแหน่งหรือหน้าที่ใดในหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น หรือข้าราชการส่วนท้องถิ่น ห้ามมิให้รับหรือแทรกแซงหรือก้าวก่ายการเข้ารับสัมปทานจากรัฐ หน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจหรือเข้าเป็นคู่สัญญากับรัฐ หน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ อันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอน หรือเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่รับสัมปทานหรือเข้าเป็นคู่สัญญาในลักษณะดังกล่าว ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม ห้ามมิให้รับเงินหรือประโยชน์ใดๆ จากหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ เป็นพิเศษนอกเหนือไปจากที่หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ ปฏิบัติกับบุคคลอื่นๆ ในธุรกิจการงานตามปกติ รวมทั้งห้ามมิให้เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่ดำเนินกิจการเกี่ยวกับการสื่อสารมวลชน หรือเข้าเป็นคู่สัญญากับห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทดังกล่าว (มาตรา ๒๕๖)

๒) นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี คู่สมรสและบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต้องไม่เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท หรือไม่คงไว้ซึ่งความเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทต่อไป ทั้งนี้ ตามจำนวนที่กฎหมายบัญญัติในกรณีที่นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีผู้ใดประสงค์จะได้รับประโยชน์จากกรณีดังกล่าวต่อไป ให้นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีผู้นั้นแจ้งให้ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง และให้นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีผู้นั้นโอนหุ้นใน ห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทดังกล่าวให้นิติบุคคลซึ่งจัดการทรัพย์สินเพื่อประโยชน์ของผู้อื่น ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ รวมทั้งห้ามมิให้นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีผู้นั้นกระทำการใดอันมีลักษณะเป็นการเข้าไปบริหารหรือจัดการใดๆ เกี่ยวกับหุ้นหรือกิจการของห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทดังกล่าว (มาตรา ๒๖๐)

๓.๓ การแสดงทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีความเข้มข้นขึ้น คือ นอกจากจะต้องแสดงของตน ของคู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะแล้ว ยังขยายไปถึงทรัพย์สินที่อยู่ในความครอบครองหรือดูแลของบุคคลอื่น ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมด้วย (มาตรา ๒๕๐) นอกจากนี้การแสดงทรัพย์สินและหนี้สินของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา จะต้องเปิดเผยให้แก่สาธารณชน เช่นเดียวกับของรัฐมนตรี (มาตรา ๒๕๒)

๓.๔ ให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรี พ้นจากตำแหน่งในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาได้ง่ายขึ้น

๑) กรณีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา เมื่อมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก แม้จะมีการรอกการลงโทษก็พ้นจากตำแหน่ง เว้นแต่ความผิดที่กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ (มาตรา ๑๑๙(๔))

๒) กรณีนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรี เมื่อต้องคำพิพากษาให้จำคุก แม้คดีจะยังไม่ถึงที่สุดหรือมีการรอกการลงโทษก็ตามก็พ้นจากตำแหน่ง เว้นแต่ความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษหรือความผิดฐานหมิ่นประมาท (มาตรา ๑๗๘(๔))

๓.๕ ห้ามประธานสภา รองประธานสภา นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีดำเนินการ ในลักษณะที่มีผลประโยชน์ทับซ้อน

๑) กรณีประธานสภาและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร ในระหว่างการดำรงตำแหน่งจะเป็นกรรมการบริหารหรือดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองในขณะเดียวกันมิได้ (มาตรา ๑๑๙ วรรคห้า)

๒) กรณีนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรี ห้ามมิให้ออกเสียงลงคะแนนในเรื่องที่เกี่ยวกับการดำรงตำแหน่ง การปฏิบัติหน้าที่ หรือการมีส่วนได้เสียในเรื่องนั้น (มาตรา ๑๗๓ วรรคสาม)

๔. การทำให้องค์กรตรวจสอบมีความอิสระ เข้มแข็ง และทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

องค์กรตรวจสอบและองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ.๒๕๕๐ ซึ่งเป็นความหวังของประชาชนในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ถูกแทรกแซงและล้มเหลวในการทำงาน การปรับปรุงระบบตรวจสอบทั้งระบบจึงจำเป็นต้องเกิดขึ้น

๔.๑ ปรับปรุงระบบการสรรหาองค์กรตรวจสอบ เพื่อให้ได้คนที่มีความเป็นอิสระอย่างแท้จริง โดยการกำหนดให้ประธานศาลรัฐธรรมนูญ ประธานศาลฎีกา ประธานศาลปกครองสูงสุด ประธานสภาผู้แทนราษฎร และผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎรเป็นคณะบุคคลสรรหาองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ

๔.๒ ปรับปรุงอำนาจหน้าที่และระบบการทำงานขององค์กรตรวจสอบให้ดียิ่งขึ้น

๑) ให้ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรับฟ้องเรื่องที่ประชาชนถูกละเมิดสิทธิและเสรีภาพได้โดยตรง (มาตรา ๒๐๘)

๒) ให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นผู้พิจารณาคดีที่มีการฟ้องว่านักการเมืองไม่แสดงทรัพย์สินหรือหนี้สิน หรือแสดงทรัพย์สินหรือหนี้สินเป็นเท็จด้วย (มาตรา ๒๕๔ วรรคสอง)

๓) ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติดูแลเฉพาะผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและข้าราชการประจำระดับสูงเท่านั้น เพื่อให้ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น (มาตรา ๒๔๓ (๓))

๔) ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาสามารถหยิบยกเรื่องที่เกิดความเสียหายต่อประชาชน โดยส่วนรวม หรือเพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะขึ้นได้เอง โดยไม่จำเป็นต้องมีการร้องเรียนได้ (มาตรา ๒๓๗ (๑) วรรคสอง)

๕) เพิ่มอำนาจคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติโดยให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติฟ้องศาลรัฐธรรมนูญและศาลปกครองได้ ในกรณีที่กฎหมาย กฎคำสั่ง หรือการกระทำใดขัดต่อรัฐธรรมนูญ และเป็นผู้เสียหายแทนประชาชนเพื่อฟ้องศาลได้ในกรณีที่มีการละเมิดสิทธิมนุษยชน (มาตรา ๒๔๘ (๒) และ (๓))

๖) ให้สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติมีอำนาจเพิ่มขึ้นในการให้ความเห็นเกี่ยวกับร่างกฎหมายทั้งหลายที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจและสังคมด้วย (มาตรา ๒๔๙)

๗) ให้องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ รัฐสภา และศาล สามารถแปรญัตติงบประมาณได้ โดยตรงกับกรรมาธิการของสภา (มาตรา ๑๖๔ วรรคเก้า)

๘) ให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสามารถอภิปรายนายกรัฐมนตรีได้ง่ายขึ้นโดยใช้เสียงเพียง ๑/๔ (มาตรา ๑๕๔ วรรคหนึ่ง) นอกจากนี้ยังกำหนดให้สามารถอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีที่หลบการอภิปรายไม่ไว้วางใจโดยไปดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีอื่นได้ (มาตรา ๑๕๕ วรรคสองและสาม) เช่นเดียวกับการกำหนดให้นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีต้องมาตอบกระทู้ถามและชี้แจงกับสภาด้วยตนเอง (มาตรา ๑๕๘)

๙) แยกองค์กรอัยการออกมาเป็นอิสระจากรัฐบาลเพื่อให้องค์กรอัยการทำงานได้อย่างอิสระในการตรวจสอบการใช้อำนาจของรัฐบาล (มาตรา ๒๔๖)

๔.๓ จัดให้มีระบบการตรวจสอบการทำงานขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ

๑) การให้ไปเหลืออง โบบแดง ของคณะกรรมการการเลือกตั้งสามารถอุทธรณ์ต่อศาลฎีกาได้ ส่วนการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น สามารถอุทธรณ์คำสั่งคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ศาลอุทธรณ์ได้ (มาตรา ๒๓๓)

๒) กฎ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใดขององค์กรตามรัฐธรรมนูญอันเนื่องมาจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือเนื่องมาจากการดำเนินกิจการทางปกครอง สามารถถูกตรวจสอบโดยศาลปกครองได้ (มาตรา ๒๑๘ วรรคหนึ่ง)

๓) ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภามีอำนาจตรวจสอบการละเลยการปฏิบัติหน้าที่ หรือการปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ หรือองค์กรในกระบวนการยุติธรรม (มาตรา ๒๓๗(๑) (ค))

*****

คำชี้แจง

เกี่ยวกับความหมายและแหล่งอ้างอิงของการใช้คำย่อหรือประโยคย่อในตาราง “ข้อมูลเบื้องต้นในการจัดทำบันทึกเจตนารมณ์ของร่างรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ ๑ ว่าด้วยประเด็นในการร่างรัฐธรรมนูญ”

เพื่อประโยชน์ในการทำความเข้าใจข้อความในรูปแบบของตารางซึ่งมีประเด็นรายละเอียดในเชิงเนื้อหาเป็นจำนวนมากและเพื่อเป็นการหลีกเลี่ยงการใช้ถ้อยคำซ้ำกันหลายแห่งในตารางที่นำเสนอ จึงปรากฏมีคำย่อหรือประโยคย่อจำนวนหนึ่งในตารางดังกล่าว ซึ่งในการรายงานข้อมูลครั้งนี้ ใคร่ขอชี้แจงความหมายและแหล่งอ้างอิงของการใช้คำย่อหรือประโยคย่อในตาราง ดังนี้

๑. สรุปประมวลความคิดเห็นของประชาชนเพื่อประกอบการยกร่างรัฐธรรมนูญ

ปรากฏตามรายงานการประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ ๑๓/๒๕๕๐ วันจันทร์ที่ ๒ เมษายน ๒๕๕๐ ซึ่งเป็นการรายงานความคืบหน้าในการดำเนินงานของคณะกรรมการวิสามัญประสานการมีส่วนร่วมและการประชาคมติ ดังนี้

+สรุปประมวลความคิดเห็นเพื่อประกอบการยกร่างรัฐธรรมนูญจากแบบสอบถามเป็นรายบุคคล ครั้งที่ ๑ วันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๕๐ (เป็นการสำรวจความคิดเห็นจากประชาชนจำนวน ๗๗๓ คน แบ่งเป็นภาคต่างๆ ได้แก่ ภาคกลาง ๑๕๕ คน ภาคเหนือ ๕๗๒ คน และภาคใต้ ๔๖ คน)

+สรุปประมวลความคิดเห็นเพื่อประกอบการยกร่างรัฐธรรมนูญจากการรับฟังความคิดเห็นของเวทีระดับจังหวัด ครั้งที่ ๑ วันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๕๐ (จากการประมวลผลการเสวนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในประเด็นสาระของรัฐธรรมนูญตามเวทีต่างๆ ทั่วประเทศ แบ่งออกเป็น ภาคเหนือ จำนวน ๕ เวที ภาคกลางจำนวน ๒ เวที ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน ๙ เวที และภาคใต้ จำนวน ๑๔ เวที)

+สรุปประมวลความคิดเห็นเพื่อประกอบการยกร่างรัฐธรรมนูญจากแบบสอบถามเป็นรายบุคคล ครั้งที่ ๒ วันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๐ (เป็นการสำรวจความคิดเห็นจากประชาชนจำนวน ๑๖,๐๔๕ คน แบ่งเป็นภาคต่างๆ ได้แก่ ภาคกลาง ๑๐,๑๙๕ คน ภาคเหนือ ๒,๙๐๒ คน และภาคใต้ ๒,๙๔๘ คน)

+สรุปประมวลความคิดเห็นเพื่อประกอบการยกร่างรัฐธรรมนูญจากการรับฟังความคิดเห็นของเวทีระดับจังหวัด ครั้งที่ ๒ วันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๐ (จากการสรุปประมวลความคิดเห็นเพื่อประกอบการยกร่างรัฐธรรมนูญจากการรับฟังความคิดเห็นของเวทีระดับจังหวัดตามเวทีต่างๆ ทั่วประเทศ แบ่งออกเป็น ภาคเหนือ จำนวน ๒๕ เวที ภาคกลางจำนวน ๒๕ เวที ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน ๒๓ เวที และภาคใต้ จำนวน ๑๔ เวที)

+สรุปประมวลความคิดเห็นเพื่อประกอบการยกร่างรัฐธรรมนูญจากแบบสอบถาม เป็นรายบุคคล ครั้งที่ ๓ วันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๕๐ (เป็นการสำรวจความคิดเห็นจากประชาชนจำนวน ๓๖,๓๒๔ คน แบ่งเป็นภาคต่างๆ ได้แก่ ภาคกลาง ๒๐,๘๒๗ คน ภาคเหนือ ๗,๑๖๑ คน ภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ ๕,๑๓๑ คน และภาคใต้ ๓,๒๐๕ คน)

+สรุปประมวลความคิดเห็นเพื่อประกอบการยกร่างรัฐธรรมนูญจากการรับฟังความคิดเห็นของเวทีระดับจังหวัด ครั้งที่ ๓ วันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๕๐ (จากการสรุปประมวลความคิดเห็น เพื่อประกอบการยกร่างรัฐธรรมนูญจากการรับฟังความคิดเห็นของเวทีระดับจังหวัดตามเวทีต่างๆ ทั่วประเทศ แบ่งออกเป็น ภาคเหนือ จำนวน ๑๗๗ เวที ภาคกลางจำนวน ๑๐๐ เวที ภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน ๒๑๓ เวที และภาคใต้ จำนวน ๔๗ เวที)

๒. รายงานผลการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับการร่างรัฐธรรมนูญขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ (ครั้งที่ ๑)

ปรากฏตามรายงานการประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ ๑๔/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ) วันอังคาร ที่ ๓ เมษายน ๒๕๕๐ ซึ่งเป็นการรายงานความคืบหน้าในการดำเนินงานของคณะกรรมการรับฟังความคิดเห็นขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ เรื่อง สรุปผลการดำเนินงานของคณะกรรมการ และ รายงานผลการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับการร่างรัฐธรรมนูญขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ (ครั้งที่ ๑) รายงานต่อที่ประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญ คณะกรรมการรายงานผลการดำเนินงานตั้งแต่วันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๕๐ ถึงเดือนมีนาคม ๒๕๕๐

๓. ความเห็นของคณะอนุกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งจัดแบ่งเนื้อหาตามกรอบในการ พิจารณาของคณะอนุกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญกรอบที่ ๑ กรอบที่ ๒ และกรอบที่ ๓

หมายถึง คณะอนุกรรมการศึกษาแนวทางในการร่างรัฐธรรมนูญ จำนวน ๓ คณะ ซึ่งแต่งตั้งขึ้น ตามประกาศคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ สภาร่างรัฐธรรมนูญ เรื่อง ตั้งคณะอนุกรรมการ ใน คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ ลงวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๕๐ ตามมติที่ประชุมคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ สภาร่างรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ ๓ วันจันทร์ที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๕๐ ได้แก่

๑. คณะอนุกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญกรอบที่ ๑ ว่าด้วยสิทธิเสรีภาพ การมีส่วนร่วม ของประชาชน และการกระจายอำนาจ กรอบในการพิจารณาของคณะอนุกรรมการ มีดังนี้

- (๑) สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย
- (๒) หน้าที่ของชนชาวไทย
- (๓) แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ
- (๔) การกระจายอำนาจ

๒. คณะอนุกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญกรอบที่ ๒ ว่าด้วยสถาบันการเมือง กรอบในการ พิจารณาของคณะอนุกรรมการ มีดังนี้

- (๑) รัฐสภา

(๒) คณะรัฐมนตรี

(๓) ความสัมพันธ์ระหว่างข้าราชการกับนักการเมือง

(๔) คุณธรรมและจริยธรรมของข้าราชการและนักการเมือง

๓. คณะอนุกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญกรอบที่ ๓ ว่าด้วยองค์การตรวจสอบอิสระและศาล กรอบในการพิจารณาของคณะอนุกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ มีดังนี้

(๑) ศาล

(๒) การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ

(๓) การตรวจเงินแผ่นดิน

(๔) ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา

ข้อมูลเบื้องต้นในการจัดทำบันทึกเจตนารมณ์ของร่างรัฐธรรมนูญ กรอบที่ ๑ ได้ทำการสรุปจากรายงานการประชุมคณะอนุกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ กรอบที่ ๑ ว่าด้วยสิทธิเสรีภาพ การมีส่วนร่วมของประชาชน และการกระจายอำนาจ ในคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ สภาร่างรัฐธรรมนูญ ดังนี้

รายงานการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๐	วันพฤหัสบดีที่ ๑	กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐
รายงานการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๕๐	วันอังคารที่ ๖	กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐
รายงานการประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๕๐	วันพุธที่ ๗	กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐
รายงานการประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๕๐	วันพฤหัสบดีที่ ๘	กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐
รายงานการประชุมครั้งที่ ๕/๒๕๕๐	วันอังคารที่ ๑๓	กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐
รายงานการประชุมครั้งที่ ๖/๒๕๕๐	วันพุธที่ ๑๔	กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐
รายงานการประชุมครั้งที่ ๗/๒๕๕๐	วันพฤหัสบดีที่ ๑๕	กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐
รายงานการประชุมครั้งที่ ๘/๒๕๕๐	วันอังคารที่ ๒๐	กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐
รายงานการประชุมครั้งที่ ๙/๒๕๕๐	วันพุธที่ ๒๑	กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐
รายงานการประชุมครั้งที่ ๑๐/๒๕๕๐	วันพฤหัสบดีที่ ๒๒	กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐
รายงานการประชุมครั้งที่ ๑๑/๒๕๕๐	วันพฤหัสบดีที่ ๑	มีนาคม ๒๕๕๐

ข้อมูลเบื้องต้นในการจัดทำบันทึกเจตนารมณ์ของร่างรัฐธรรมนูญ กรอบที่ ๒ ได้ทำการสรุปจากรายงานการประชุมคณะอนุกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ กรอบที่ ๒ ว่าด้วยสถาบันการเมือง ในคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ สภาร่างรัฐธรรมนูญ ดังนี้

รายงานการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๐	วันพฤหัสบดีที่ ๑	กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐
รายงานการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๕๐	วันพุธที่ ๗	กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐
รายงานการประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๕๐	วันพฤหัสบดีที่ ๘	กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐
รายงานการประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๕๐	วันจันทร์ที่ ๑๒	กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

รายงานการประชุมครั้งที่ ๕/๒๕๕๐	วันพุธที่	๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐
รายงานการประชุมครั้งที่ ๖/๒๕๕๐	วันจันทร์ที่	๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐
รายงานการประชุมครั้งที่ ๗/๒๕๕๐	วันพุธที่	๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐
รายงานการประชุมครั้งที่ ๘/๒๕๕๐	วันจันทร์ที่	๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐
รายงานการประชุมครั้งที่ ๙/๒๕๕๐	วันพุธที่	๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐
รายงานการประชุมครั้งที่ ๑๐/๒๕๕๐	วันอังคารที่	๑๓ มีนาคม ๒๕๕๐
รายงานการประชุมครั้งที่ ๑๑/๒๕๕๐	วันพฤหัสบดีที่	๑๕ มีนาคม ๒๕๕๐
รายงานการประชุมครั้งที่ ๑๒/๒๕๕๐	วันจันทร์ที่	๑๙ มีนาคม ๒๕๕๐
รายงานการประชุมครั้งที่ ๑๓/๒๕๕๐	วันพุธที่	๒๑ มีนาคม ๒๕๕๐

ข้อมูลเบื้องต้นในการจัดทำบันทึกเจตนาารมณ์ของร่างรัฐธรรมนูญ กรอบที่ ๓ ได้ทำการสรุปจากรายงานการประชุมคณะอนุกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ กรอบที่ ๓ ว่าด้วยองค์การตรวจสอบอิสระและศาล ในคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ สภาร่างรัฐธรรมนูญ ดังนี้

รายงานการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๐	วันพฤหัสบดีที่	๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐
รายงานการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๕๐	วันศุกร์ที่	๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐
รายงานการประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๕๐	วันพุธที่	๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐
รายงานการประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๕๐	วันจันทร์ที่	๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐
รายงานการประชุมครั้งที่ ๕/๒๕๕๐	วันพุธที่	๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐
รายงานการประชุมครั้งที่ ๖/๒๕๕๐	วันจันทร์ที่	๒๖ มีนาคม ๒๕๕๐

๔. ความเห็นของคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ

ข้อมูลเบื้องต้นในการจัดทำบันทึกเจตนาารมณ์ของร่างรัฐธรรมนูญ ทั้ง ๓ กรอบ ได้ทำการสรุปจากรายงานการประชุมคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ สภาร่างรัฐธรรมนูญ ดังนี้

รายงานการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๐	วันพฤหัสบดีที่	๒๕ มกราคม ๒๕๕๐
รายงานการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๕๐	วันศุกร์ที่	๒๖ มกราคม ๒๕๕๐
รายงานการประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๕๐	วันจันทร์ที่	๒๙ มกราคม ๒๕๕๐
รายงานการประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๕๐	วันพุธที่	๓๑ มกราคม ๒๕๕๐
รายงานการประชุมครั้งที่ ๕/๒๕๕๐	วันพฤหัสบดีที่	๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐
รายงานการประชุมครั้งที่ ๖/๒๕๕๐	วันอังคารที่	๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐
รายงานการประชุมครั้งที่ ๗/๒๕๕๐	วันพฤหัสบดีที่	๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐
รายงานการประชุมครั้งที่ ๘/๒๕๕๐	วันอังคารที่	๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐
รายงานการประชุมครั้งที่ ๙/๒๕๕๐	วันพฤหัสบดีที่	๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐
รายงานการประชุมครั้งที่ ๑๐/๒๕๕๐	วันอังคารที่	๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐
รายงานการประชุมครั้งที่ ๑๑/๒๕๕๐	วันพฤหัสบดีที่	๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

รายงานการประชุมครั้งที่ ๑๒/๒๕๕๐	วันอังคารที่	๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐
รายงานการประชุมครั้งที่ ๑๓/๒๕๕๐	วันพฤหัสบดีที่	๑ มีนาคม ๒๕๕๐
รายงานการประชุมครั้งที่ ๑๔/๒๕๕๐	วันอังคารที่	๑๓ มีนาคม ๒๕๕๐
รายงานการประชุมครั้งที่ ๑๕/๒๕๕๐	วันพฤหัสบดีที่	๑๕ มีนาคม ๒๕๕๐

นอกจากนี้ คณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ สภากร่างรัฐธรรมนูญ ได้จัดโครงการสัมมนา เพื่อระดมความคิดเห็นในการยกร่างรัฐธรรมนูญ เรื่อง “การยกร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ครั้งที่ ๑” ระหว่างวันที่ ๕ – ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๐ ณ โรงแรมสปริงฟีลด์ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งในตารางที่นำเสนอรายงานครั้งที่ ๑ นี้ ใช้คำย่อว่า “โรงแรมสปริงฟีลด์, ๕-๑๐/๓/๕๐” จากนั้น คณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ สภากร่างรัฐธรรมนูญ ได้จัดโครงการสัมมนา เรื่อง “การยกร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ครั้งที่ ๒” ระหว่างวันที่ ๖ – ๑๑ เมษายน ๒๕๕๐ ณ โรงแรมเดอะ ไทด์ รีสอร์ท บางแสน อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ซึ่งในตารางที่นำเสนอรายงานครั้งที่ ๑ นี้ ใช้คำย่อว่า “โรงแรม เดอะ ไทด์ รีสอร์ท, ๖-๑๑/๔/๕๐”

อนึ่ง ได้มีการใช้คำย่ออื่นๆ ในตารางด้วย ได้แก่

พรบ.	ย่อมาจาก	พระราชบัญญัติ
พรก.	ย่อมาจาก	พระราชกำหนด
ป.วิ.อาญา	ย่อมาจาก	ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
สส.	ย่อมาจาก	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
สว.	ย่อมาจาก	สมาชิกวุฒิสภา
ปปช.	ย่อมาจาก	คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
คตง.	ย่อมาจาก	คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน
ก.ต.	ย่อมาจาก	คณะกรรมการตุลาการ

*****

ข้อมูลเบื้องต้นในการจัดทำบันทึกเจตนาารมณ์ของร่างรัฐธรรมนูญ กรอบที่ ๑

ประเด็น	สรุปประมวลความคิดเห็นของประชาชนเพื่อประกอบการยกร่างรัฐธรรมนูญ ราชอาณาจักรรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับกร่างรัฐธรรมนูญ(ครั้งที่๑) ความเห็นของอนุกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ ความเห็นของคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ	ร่างรัฐธรรมนูญ ปี๒๕๕๐
	สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย	
๑. ให้สิทธิเสรีภาพของประชาชนที่รัฐธรรมนูญรับรองแล้วมีผลใช้บังคับ	<p>๑. ประชาชน</p> <p>๑) ควรบัญญัติเรื่องสิทธิเสรีภาพของประชาชนในรัฐธรรมนูญฯ ให้มีผลใช้บังคับอย่างเป็นรูปธรรม โดยระบุเวลาในการตรากฎหมายรองรับที่แน่นอน ๕๖.๒% กำหนดให้บทบัญญัติรัฐธรรมนูญมีผลบังคับใช้ได้ทันที ๓๘.๙% (จากแบบสอบถามเป็นรายบุคคล ครั้งที่ ๑ - ๐๑/๐๓/๒๕๕๐)</p> <p>๒) ควรตรากฎหมายให้ประชาชนมีหลักประกันในเรื่องสิทธิเสรีภาพมากขึ้น (การรับความคิดเห็นของเวทีระดับจังหวัด ครั้งที่ ๑ - ๐๑/๐๓/๒๕๕๐)</p> <p>๓) ควรบัญญัติเรื่องสิทธิเสรีภาพของประชาชนในรัฐธรรมนูญฯ ให้มีผลใช้บังคับอย่างเป็นรูปธรรม โดยระบุเวลาในการตรากฎหมายรองรับที่แน่นอน ๕๖.๑% กำหนดให้บทบัญญัติรัฐธรรมนูญมีผลบังคับใช้ได้ทันที ๔๕.๔% (จากแบบสอบถามเป็นรายบุคคล ครั้งที่ ๒ - ๐๕/๐๓/๒๕๕๐)</p> <p>๔) ควรตรากฎหมายให้ประชาชนมีหลักประกันในเรื่องสิทธิเสรีภาพมากขึ้น (เห็นด้วย ๗๖ เวที ไม่เห็นด้วย ๒ เวที ไม่ระบุ ๙ เวที) (การรับฟังความคิดเห็นของเวทีระดับจังหวัด ครั้งที่ ๒ - ๐๕/๐๓/๒๕๕๐)</p> <p>๕) ควรบัญญัติเรื่องสิทธิเสรีภาพของประชาชนในรัฐธรรมนูญฯ ให้มีผลใช้บังคับอย่างเป็นรูปธรรม โดยระบุเวลาในการตรากฎหมายรองรับที่แน่นอน ๕๕.๓% กำหนดให้บทบัญญัติรัฐธรรมนูญมีผลบังคับใช้ได้ทันที ๓๖.๑% (จากแบบสอบถามเป็นรายบุคคล ครั้งที่ ๓ - ๒๘/๐๓/๒๕๕๐)</p> <p>๖) ควรตรากฎหมายให้ประชาชนมีหลักประกันในเรื่องสิทธิเสรีภาพมากขึ้น (เห็นด้วย ๙๒.๙% ไม่เห็นด้วย ๐.๖% ไม่ระบุ ๖.๕%) (การรับฟังความคิดเห็นของเวทีระดับจังหวัด ครั้งที่ ๓ - ๒๘/๐๓/๒๕๕๐)</p>	มาตรา ๒๖ - ๒๙

ประเด็น	สรุปประมวลความคิดเห็นของประชาชนเพื่อประกอบการยกร่างรัฐธรรมนูญ รายงานผลการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับการร่างรัฐธรรมนูญขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ(ครั้งที่๑) ความเห็นของอนุกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ ความเห็นของคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ	ร่างรัฐธรรมนูญ ปี๒๕๕๐
๑. ให้อำนาจประชาชนที่รัฐธรรมนูญรับรองแล้วมีผลใช้บังคับ	<p>๑) ควรเพิ่มอำนาจคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติให้สามารถนำคดีขึ้นสู่ศาลได้ (ควรเพิ่ม ๖๕.๖% มีอำนาจเท่าเดิม ๒๗%)(จากแบบสอบถามเป็นรายบุคคล ครั้งที่ ๑ - ๐๑ /๐๓/๒๕๕๐)</p> <p>๒) ควรเพิ่มอำนาจให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนให้มากขึ้น (การรับฟังความคิดเห็นของเวทียกระดับจังหวัด ครั้งที่ ๑ - ๐๑ /๐๓/๒๕๕๐)</p> <p>๓) ควรเพิ่มอำนาจคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติให้สามารถนำคดีขึ้นสู่ศาลได้ (ควรเพิ่ม ๖๕.๕% มีอำนาจเท่าเดิม ๕๕.๕%) (จากแบบสอบถามเป็นรายบุคคล ครั้งที่ ๒ - ๐๕ /๐๓/๒๕๕๐)</p> <p>๔) ควรเพิ่มอำนาจให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนให้มากขึ้น (เห็นด้วย ๕๖ เวที ไม่เห็นด้วย - เวที ไม่ระบุ ๔๑ เวที) (การรับฟังความคิดเห็นของเวทียกระดับจังหวัด ครั้งที่ ๒ - ๐๕ /๐๓/๒๕๕๐)</p> <p>๕) ควรเพิ่มอำนาจคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติให้สามารถนำคดีขึ้นสู่ศาลได้ (ควรเพิ่ม ๒.๒% มีอำนาจเท่าเดิม ๒๖.๓% เพิ่มขึ้นโดยให้คณะกรรมการฯ สามารถนำเรื่องขึ้นสู่ศาลได้ด้วยตัวเอง ๖๒.๒%) (จากแบบสอบถามเป็นรายบุคคล ครั้งที่ ๓ - ๒๕ /๐๓/๒๕๕๐)</p> <p>๖) ควรเพิ่มอำนาจให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของให้มากขึ้น (เห็นด้วย ๖๖.๓% ไม่เห็นด้วย ๒.๕% ไม่ระบุ ๓๐.๗%) (การรับฟังความคิดเห็นของเวทียกระดับจังหวัด ครั้งที่ ๓ ไม่มีวันที่ระบุ)</p>	มาตรา ๒๖ - ๒๙
	๒. องค์การตามรัฐธรรมนูญ ไม่มีความเห็น	
	๓. คณะอนุกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ ไม่มีการอภิปราย	
	๔. คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ สิทธิเสรีภาพและการมีส่วนร่วมของประชาชน ควรเพิ่มอำนาจให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนให้มากขึ้น (๐๑/๐๓/๒๕๕๐)	

<p>ประเด็น</p>	<p>สรุปประมวลความคิดเห็นของประชาชนเพื่อประกอบการร่างรัฐธรรมนูญ ราชงานผลการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับกรร่างรัฐธรรมนูญขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ(ครั้งที่๑) ความเห็นของอนุกรรมการสิทธิการขกร่างรัฐธรรมนูญ ความเห็นของคณะกรรมการสิทธิการร่างรัฐธรรมนูญ</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญ ปี๒๕๕๐</p>
<p>๒. ดัด “ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ” ออกโดยระบุสาระสำคัญแห่งสิทธิให้ชัดเจน</p>	<p>๑. ประชาชน ไม่มีความเห็น</p> <p>๒. องค์กรตามรัฐธรรมนูญ ไม่มีความเห็น</p>	<p>มาตรา ๒๖ – ๒๙</p>
	<p>๓. คณะอนุกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ</p> <p>๑) ไม่จำเป็นต้องตัดออก หากไม่ตัดข้อความดังกล่าวออก ก็เพิ่มบทบัญญัติในการรับรองสิทธิดังกล่าวของประชาชนให้ชัดเจนคำว่า ทั้งนี้คำว่าตามที่กฎหมายบัญญัติ เป็นการตั้งข้อสงวนไม่เป็นการตัดสิทธิของประชาชนในการที่จะใช้สิทธิหรืออ้างสิทธิตามกฎหมาย ควรจะเขียนไว้เฉพาะเฉพาะกาลว่าตามมาตรานี้ๆ ให้มีการออกกฎหมาย แต่หากก่อนออกกฎหมายให้ศาลหรือผู้หน้าที่ในการใช้กฎหมายต้องตีความว่าสิ่งที่กฎหมายคุ้มครองเป็นสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานของประชาชนโดยพิจารณาเนื้อหาในรัฐธรรมนูญที่มีการคุ้มครองขั้นต่ำไว้อย่างไร หากไม่มีกฎหมายหรือจัดกับกฎหมายให้ศาลรัฐธรรมนูญกำหนดหลักเกณฑ์ชั่วคราวและให้มีผลใช้บังคับจนกว่าฝ่ายนิติบัญญัติจะได้ตรากฎหมายให้สอดคล้องกับแนวทางที่ศาลรัฐธรรมนูญตีความไว้ และเห็นว่าการบัญญัติกฎหมายต้องไม่ลดทอนเนื้อหาสาระของตัวเนื้อสิทธิที่แท้จริงควรกำหนดในเจตนารมณ์ว่าไม่ได้มุ่งหมายให้กฎหมายมาจำกัดสิทธิ เพียงแต่เพื่อให้การใช้สิทธินั้นมีความสัมพันธ์กับสิทธิอย่างอื่นหรือประสานกลมกลืนกับการใช้สิทธิอย่างอื่นอย่างเป็นระบบและมีมาตรฐาน (๑๔/๐๒/๒๕๕๐)</p> <p>๒) ควรตัดทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติออก เพราะการจำกัดสิทธิของประชาชนควรกำหนดไว้โดยชัดแจ้ง (๑๔/๐๒/๒๕๕๐)</p>	
	<p>๔. คณะกรรมการสิทธิการขกร่างรัฐธรรมนูญ</p> <p>๑) ควรเพิ่มบทบัญญัติในกรณีที่บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้รับรองสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐาน โดยให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ และถ้ายังไม่มีการตรากฎหมายเช่นนี้ไว้ย่อมไม่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้แล้ว เพราะฉะนั้นเห็นเห็นว่า ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ ก็คงจะต้องต่อเติมว่า แม้ยังไม่มีการขกร่างรัฐธรรมนูญก็ไม่มีผลทำให้การรับรองต้องสูญเสียไป ในกรณีที่เขียนว่า ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ แล้วไม่อะไรต่อเติม ก็เห็นว่าคง</p>	

ประเด็น	สรุปประมวลความคิดเห็นของประชาชนเพื่อประกอบการร่างรัฐธรรมนูญ รายงานผลการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับกรร่างรัฐธรรมนูญขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ(ครั้งที่๑) ความเห็นของอนุกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ความเห็นของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ	ร่างรัฐธรรมนูญ ปี๒๕๕๐
<p>๒. ตัด “ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ” ออกโดยระบุสาระสำคัญแห่งสิทธิให้ชัดเจน</p>	<p>ต้องบันทึกในเจตนารมณ์ว่าศาลจะต้องวางหลักเกณฑ์ชั่วคราว เพื่อคุ้มครองไปจนกว่าจะมีกฎหมายบัญญัติ (๒๓/๐๒/๒๕๕๐)</p> <p>๒) ไม่จำเป็นจะต้องตัดออก เพราะคำดังกล่าวไม่ใช่คำจำกัดสิทธิ์ แต่เป็นเพียงเทคนิคทางกฎหมายเท่านั้น และเห็นว่ารัฐธรรมนูญควรเป็นกรอบกว้างๆ ไม่กำหนดรายละเอียดที่มากเกินไป (โรงแรมสปริงฟิลด์,๐๕-๑๐/๐๓/๒๕๕๐)</p> <p>๓) สิทธิประโยชน์พื้นฐานของประชาชนนั้น ไม่จำเป็นที่จะต้องรอให้กฎหมายบัญญัติ ให้ตัดทิ้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติออก โดยควรระบุสาระสำคัญแห่งสิทธิและข้อจำกัดให้ชัดเจนในรัฐธรรมนูญ (โรงแรมสปริงฟิลด์,๐๕-๑๐/๐๓/๒๕๕๐)</p>	<p>มาตรา ๒๖ - ๒๙</p>
<p>๓. แม้ไม่มีการบัญญัติ ศาลก็ต้องตีความรับรองสิทธิเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญรับรองแล้ว</p>	<p>๑. ประชาชน ไม่มีความเห็น</p> <p>๒. องค์กรตามรัฐธรรมนูญ ไม่มีความเห็น</p> <p>๓. คณะอนุกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ หากยังไม่มีความหมายออกมาบัญญัติรับรอง ควรกำหนดไว้ให้ชัดเจนว่าใครได้ที่ยังไม่มีกฎหมายบัญญัติ ศาลก็ต้องตีความรับรองสิทธิเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญรับรองแล้วไว้ให้กับแต่ละกรณีได้โดยตรง (๑๔/๐๒/๒๕๕๐)</p>	

ประเด็น	สรุปประมวลความคิดเห็นของประชาชนเพื่อประกอบการร่างรัฐธรรมนูญ รายงานผลการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างรัฐธรรมนูญขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ(ครั้งที่๑) ความเห็นของอนุกรมวิธิการร่างรัฐธรรมนูญ ความเห็นของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ	ร่างรัฐธรรมนูญ ปี๒๕๕๐
	<p>๔. คณะกรรมาธิการร่างรัฐธรรมนูญ แก้ไขคำว่า "แม้ไม่มีการบัญญัติ" เป็น "แม้ไม่มีการบัญญัติเป็นกฎหมาย" เพื่อความชัดเจน (โรงแสตมป์ปริตต์,๐๕-๑๐/๐๓/๒๕๕๐)</p>	
<p>๔. กำหนดระยะเวลาในบทเฉพาะกาลในรัฐธรรมนูญให้รัฐต้องออกกฎหมายตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด</p>	<p>๑. ประชาชน ไม่มีความเห็น</p> <p>๒. องค์กรตามรัฐธรรมนูญ ไม่มีความเห็น</p> <p>๓. คณะอนุกรมวิธิการร่างรัฐธรรมนูญ ควรกำหนดระยะเวลาในบทเฉพาะกาลในรัฐธรรมนูญให้รัฐต้องออกกฎหมายตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด และควรมีมาตรการบังคับกรณีไม่ทำตามภายในระยะเวลาดังกล่าวไว้ด้วย (๑๔/๐๒/๒๕๕๐)</p>	<p>มาตรา ๒๙๓</p>

ประเด็น	สรุปประมวลความคิดเห็นของประชาชนเพื่อประกอบการร่างรัฐธรรมนูญ รายงานผลการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างรัฐธรรมนูญขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ(ครั้งที่๑) ความเห็นของอนุกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ ความเห็นของคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ	ร่างรัฐธรรมนูญ ปี๒๕๕๐
๕. ให้ประชาชนนำคดีที่ละเมิดสิทธิเสรีภาพเสนอต่อศาลยุติธรรม ศาลปกครอง ศาลรัฐธรรมนูญ หรือศาลสิทธิมนุษยชน	<p>๔. คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ ควรมีการกำหนดมาตรการบังคับกรณีไม่ทำตามภายในระยะเวลาดังกล่าว (โรงแรมสปริงฟิลด์,๐๕-๑๐/๐๓/๒๕๕๐)</p> <p>๑. ประชาชน ไม่มีความเห็น</p> <p>๒. องค์กรตามรัฐธรรมนูญ ไม่มีความเห็น</p> <p>๓. คณะอนุกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ กรณีที่มีการละเมิดสิทธิเสรีภาพของประชาชน ให้ประชาชนนำคดีที่ละเมิดสิทธิเสรีภาพเสนอต่อศาลยุติธรรม ศาลปกครอง ศาลรัฐธรรมนูญ หรือศาลสิทธิมนุษยชน (๑๕/๐๒/๒๕๕๐)</p> <p>๔. คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ ควรมีให้ประชาชนนำคดีที่ละเมิดสิทธิเสรีภาพเสนอต่อศาลได้ แต่ให้ตัดศาลสิทธิมนุษยชนออก เพราะประเทศไทยมีศาลที่สามารถรับรองสิทธิด้านนี้ได้อยู่แล้ว ซึ่งหากตั้งขึ้นอาจมีปัญหาในเรื่องเขตอำนาจศาล (โรงแรมสปริงฟิลด์, ๐๕-๑๐/๐๓/๒๕๕๐)</p>	

ประเด็น	สรุปประมวลความคิดเห็นของประชาชนเพื่อประกอบการยกร่างรัฐธรรมนูญ รายงานผลการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับกร่างรัฐธรรมนูญขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ(ครั้งที่๑) ความเห็นของอนุกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ	ร่างรัฐธรรมนูญ ปี๒๕๕๐
๖. ให้สิทธิและเสรีภาพตามพันธกรณีระหว่างประเทศที่ประเทศไทยรับรองมีผลผูกพันเช่นเดียวกับสิทธิเสรีภาพที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ	<p>๑. ประชาชน ไม่มีความเห็น</p> <p>๒. องค์กรตามรัฐธรรมนูญ ไม่มีความเห็น</p> <p>๓. คณะอนุกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ ไม่มีการอภิปราย</p>	
	<p>๔. คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ</p> <p>๑) ให้สิทธิและเสรีภาพตามพันธกรณีระหว่างประเทศที่ประเทศไทยรับรองมีผลผูกพันเช่นเดียวกับสิทธิเสรีภาพที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ เพราะเป็นกลไกยุติธรรมที่ทำให้ได้รับการรับรองมากขึ้น โดยให้แก้ไขเพิ่มเติมตามมาตรา ๔ แห่งรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ.๒๕๕๐ ว่า "ภายใต้บทบังคับตามกฎหมายนี้ คดีที่ตีความเป็นมนุษย์ สิทธิเสรีภาพ และความเสมอภาค บรรดาที่ชนชาวไทยเคยได้รับความคุ้มครองตามประเพณีการปกครองประเทศไทยในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และตามพันธกรณีแห่งประเทศไทยมีอยู่แล้วย่อมไม่ได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญนี้"</p> <p>๒) พันธกรณีของบางประการไม่สมควรต้องรับรอง เพราะอาจจะมีผลผูกพันประเทศไทยมากเกินไป เช่น พันธกรณีที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของประเทศ (โรงแรมสปริงฟิลด์,๐๕-๑๐/๐๓/๒๕๕๐)</p>	

<p>ประเด็น</p> <p>๗. สิทธิของคนไทยและบุคคลที่อยู่ในเขตอำนาจรัฐไทย บันทึกลงในเจตนาว่าคนไทยและบุคคลไทยที่อยู่ในเขตอำนาจรัฐไทยย่อมได้รับความคุ้มครองในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ความเสมอภาค สิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐาน</p>	<p>สรุปประมวลความคิดเห็นของประชาชนเพื่อประกอบการยกร่างรัฐธรรมนูญ รายงานผลการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างรัฐธรรมนูญขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ(ครั้งที่๑) ความเห็นของอนุกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ ปี๒๕๕๐ ความเห็นของคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญ ปี๒๕๕๐</p>
<p>๑. ประชาชนไม่มีความเห็น</p>	<p>๑. ประชาชนไม่มีความเห็น</p>	<p>มาตรา ๔</p>
<p>๒. องค์กรตามรัฐธรรมนูญไม่มีความเห็น</p>	<p>๒. องค์กรตามรัฐธรรมนูญไม่มีความเห็น</p>	
<p>๓. คณะอนุกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ</p> <p>ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพของบุคคลทุกคนย่อมได้รับการคุ้มครองนั้น การคุ้มครองบุคคลที่อยู่ในเขตอำนาจรัฐไทย ครอบคลุมถึงกลุ่มคนต่างด้าว คนไร้สัญชาติ ชนกลุ่มน้อยในฐานะที่เป็นมนุษย์ในแผ่นดินไทยด้วย คือ ได้รับ ความคุ้มครองเสมอกันในกฎหมาย แต่การอ้างสิทธิอาจมีความแตกต่างกันในบางประการ เช่น สิทธิในการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สิทธิในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การเป็นข้าราชการ และควรรับรองถึงการบันทึกการเกิดของเด็กแรกเกิดด้วย (๒๒/๐๒/๒๕๕๐)</p>	<p>๓. คณะอนุกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ</p> <p>ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพของบุคคลทุกคนย่อมได้รับการคุ้มครองนั้น การคุ้มครองบุคคลที่อยู่ในเขตอำนาจรัฐไทย ครอบคลุมถึงกลุ่มคนต่างด้าว คนไร้สัญชาติ ชนกลุ่มน้อยในฐานะที่เป็นมนุษย์ในแผ่นดินไทยด้วย คือ ได้รับ ความคุ้มครองเสมอกันในกฎหมาย แต่การอ้างสิทธิอาจมีความแตกต่างกันในบางประการ เช่น สิทธิในการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สิทธิในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การเป็นข้าราชการ และควรรับรองถึงการบันทึกการเกิดของเด็กแรกเกิดด้วย (๒๒/๐๒/๒๕๕๐)</p>	
<p>๔. คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ</p> <p>๑) เรื่องศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพของบุคคล ให้เดิมคำว่า ทุกคน เข้าไป เพื่อจะรวมถึงเรื่องของบุคคลไร้รัฐหรือไร้สัญชาติ และคนต่างด้าวในประเทศไทย (๒๓/๐๒/๒๕๕๐)</p> <p>๒) ให้คงไว้ตามมาตรา ๔ แห่งรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ.๒๕๕๐ โดยให้บันทึกในเจตนาว่าให้คุ้มครองบุคคลที่อยู่ในเขตอำนาจรัฐไทยครอบคลุมถึงกลุ่มคนต่างด้าว คนไร้สัญชาติ ชนกลุ่มน้อยในฐานะที่เป็นมนุษย์ในแผ่นดินไทยด้วย (โรจนธรรมสปริงพิลด์.๐๕-๑๐/๐๓/๒๕๕๐)</p>	<p>๔. คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ</p> <p>๑) เรื่องศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพของบุคคล ให้เดิมคำว่า ทุกคน เข้าไป เพื่อจะรวมถึงเรื่องของบุคคลไร้รัฐหรือไร้สัญชาติ และคนต่างด้าวในประเทศไทย (๒๓/๐๒/๒๕๕๐)</p> <p>๒) ให้คงไว้ตามมาตรา ๔ แห่งรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ.๒๕๕๐ โดยให้บันทึกในเจตนาว่าให้คุ้มครองบุคคลที่อยู่ในเขตอำนาจรัฐไทยครอบคลุมถึงกลุ่มคนต่างด้าว คนไร้สัญชาติ ชนกลุ่มน้อยในฐานะที่เป็นมนุษย์ในแผ่นดินไทยด้วย (โรจนธรรมสปริงพิลด์.๐๕-๑๐/๐๓/๒๕๕๐)</p>	

ประเด็น	สรุปประมวลความคิดเห็นของประชาชนเพื่อประกอบการร่างรัฐธรรมนูญ รายงานผลการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างรัฐธรรมนูญขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ (ครั้งที่๑) ความเห็นของอนุกรรมการสิทธิการร่างรัฐธรรมนูญ ความเห็นของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ	ร่างรัฐธรรมนูญ ปี๒๕๕๐
๘. โทษทางอาญา โทษประหารชีวิตควรมีอยู่หรือไม่	<p>๑. ประชาชน ไม่มีความเห็น</p> <p>๒. องค์กรตามรัฐธรรมนูญ ส่วนใหญ่เห็นควรให้คงประเด็นโทษประหารชีวิต</p> <p>๓. คณะอนุกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ</p> <p>๑) ให้คงไว้ซึ่งโทษประหารชีวิต เพราะบางฐานความผิดถ้าโทษที่ลงแก่ผู้กระทำความผิดไม่รุนแรงก็ไม่สามารถยับยั้งได้ จึงมีความจำเป็นต้องอยู่เฉพาะความผิดที่รุนแรง และความผิดซ้ำซ้อน เพราะโทษจำคุกจะมีมาตรการทางราชทัณฑ์ลดหย่อนผ่อนโทษอยู่เสมอ และในคดีการระหว่างประเทศก็รับรองให้สามารถลงโทษ โดยการประหารชีวิตได้</p> <p>๒) ให้ยกเลิกโทษประหารชีวิต เพราะเห็นว่าน่าจะกระทบกับหลักทฤษฎีศาสนา การประหารชีวิตในหลายกรณีเกิดความผิดพลาดยังไม่มีความตรึง และในหลายประเทศก็ยกเลิกการประหารชีวิตไปแล้ว และเห็นว่าโทษประหารชีวิตทำให้รัฐหลีกเลี่ยงการแก้ปัญหาสังคม โดยถือเอาโทษประหารชีวิตเป็นความชอบธรรม และพิจารณาจากสถิติแล้วเห็นว่าอาชญากรรมร้ายแรงเพิ่มขึ้นทุกปี แสดงให้เห็นว่าการประหารชีวิต ไม่สามารถแก้ปัญหาตรงจุด ถ้าให้คงโทษประหารชีวิตไว้ก็ควรเพิ่มช่องทางในการทบทวนหรือการอภัยโทษมากยิ่งขึ้น (๑๔/๐๒/๒๕๕๐)</p> <p>เรื่องการลงโทษประหารชีวิต</p> <p>๑) ควรยกเลิก เพราะ เห็นว่าเป็นการละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และพูดถึงเรื่องกระบวนการพิจารณาทางกระบวนการยุติธรรมอาจจะมีผิดพลาดบ้าง</p> <p>๒) จำเป็นต้องคงไว้ แต่จะลงโทษประหารชีวิตได้เฉพาะคดีอุกฉกรรจ์ที่สุด และจะลงโทษคนอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี สตรีมีครรภ์ และบุคคลวิกลจริต ไม่ได้ อีกทั้งบุคคลที่ต้องโทษดังกล่าวยังมีสิทธิขอพระราชทานอภัยโทษ ขอลดหย่อนผ่อนโทษ ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับพันธกรณี ICCRP ที่ประเทศไทยเป็นภาคี พันธกรณีก็ไม่ได้ห้ามการประหารชีวิต โดยพิจารณาในรายละเอียดโดยคณะอนุกรรมการร่างรัฐธรรมนูญรอบที่ ๓ (๑๕/๐๒/๒๕๕๐)</p>	มาตรา ๓๒

ประเด็น	สรุปประมวลความคิดเห็นของประชาชนเพื่อประกอบการร่างรัฐธรรมนูญ รายงานผลการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างรัฐธรรมนูญขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ(ครั้งที่๑) ความเห็นของอนุกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ความเห็นของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ	ร่างรัฐธรรมนูญ ปี๒๕๕๐
๘. โทษทางอาญา โทษประหารชีวิตควรมีอยู่หรือไม่	๘. คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ไม่มีการอภิปราย	มาตรา ๓๒
๙. สิทธิของบุคคลที่เข้าสู่ กระบวนการยุติธรรม (๑) เห็นควรเพิ่มสิทธิของบุคคล ในกระบวนการยุติธรรมให้แก่ ผู้เสียหาย	๑. ประชาชน ไม่มีความเห็น ๒. องค์กรตามรัฐธรรมนูญ ไม่มีความเห็น ๓. คณะอนุกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ๑) ควรบัญญัติสิทธิของผู้ต้องหา สิทธิของผู้เสียหาย สิทธิของจำเลยให้ชัดเจน ๒) ควรเพิ่มสิทธิของผู้เสียหาย ให้มีสิทธิในการเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับคดี และมีสิทธิได้รับการปฏิบัติที่เหมาะสม ๓) ควรเพิ่มสิทธิของผู้ต้องหาออกเสียงเลือกตั้ง เพราะยังไม่ใช้ผู้กระทำความผิด (๑๕/๐๒/๒๕๕๐)	มาตรา ๕๐
	๔. คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ สิทธิและเสรีภาพในกระบวนการยุติธรรม การลดระยะเวลาในการนำตัวผู้ถูกจับไปฟ้องศาล จาก ๔๘ ชั่วโมง เหลือ ๒๔ ชั่วโมง การประกันตัวในคดีอาญาก็จะต้องให้มีความเสมอภาคกัน ให้มีสิทธิได้รับการประกันตัว ตลอดจนให้บุคคลในครอบครัวประกันตัวได้โดยไม่ต้องใช้หลักทรัพย์ (๑๔/๐๗/๒๕๕๐)	

<p>ประเด็น</p>	<p>สรุปประมวลความคิดเห็นของประชาชนเพื่อประกอบการร่างรัฐธรรมนูญ ราชงานผลการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างรัฐธรรมนูญขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ(ครั้งที่๑) ความเห็นของอนุกรรมการสิทธิการร่างรัฐธรรมนูญ ความเห็นของคณะกรรมการสิทธิการร่างรัฐธรรมนูญ</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญ ปี๒๕๕๐</p>
<p>(๒) เพิ่มสิทธิของเด็ก เยาวชนในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา</p>	<p>๑. ประชาชน ไม่มีความเห็น</p> <p>๒. องค์กรตามรัฐธรรมนูญ ไม่มีความเห็น</p> <p>๓. คณะอนุกรรมการสิทธิการร่างรัฐธรรมนูญ</p> <p>๑) ควรเพิ่มสิทธิของเด็กและเยาวชนในกระบวนการยุติธรรมให้เหมาะสมขึ้น ควรให้ความคุ้มครองเด็ก ได้ไม่เกิน ๒๔ ชั่วโมง</p> <p>๒) ควรเปลี่ยนถ้อยคำจากคำว่าทนายความ เป็นที่ปรึกษาทนายความ เพื่อให้เด็กมีลักษณะเป็นอาชญากรหรือผู้ร้าย (๑๕/๐๒/๒๕๕๐)</p> <p>๔. คณะกรรมการสิทธิการร่างรัฐธรรมนูญ เห็นด้วย โดยมีข้อสังเกตว่า</p> <p>๑) ควรใช้กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ในการดำเนินคดีเด็กและเยาวชน</p> <p>๒) คณะอนุกรรมการสิทธิการร่างรัฐธรรมนูญกรอบที่ ๓ จะพิจารณารายละเอียดต่อไป (โรงแรมสปริงฟีลด์,๐๕-๑๐/๐๓/๒๕๕๐)</p>	<p>มาตรา ๔๐</p>

<p>ประเด็น</p> <p>๑๐. การรับรองสิทธิและเสรีภาพในทรัพย์สิน</p> <p>การรับรองสิทธิและเสรีภาพในทรัพย์สินมากยิ่งขึ้น</p>	<p>สรุปประมวลความคิดเห็นของประชาชนเพื่อประกอบการร่างรัฐธรรมนูญ รายงานผลการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างรัฐธรรมนูญขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ(ครั้งที่๑) ความเห็นของอนุกรรมการกิจการร่างรัฐธรรมนูญ</p> <p>๑. ประชาชนไม่มีความเห็น</p> <p>๒. องค์กรตามรัฐธรรมนูญ</p> <p>ส่วนใหญ่เห็นควรให้แก้ไขประเด็นการรับรองสิทธิเสรีภาพในทรัพย์สิน</p> <p>กลุ่มที่เห็นควรให้แก้ไขทั้งหมด เห็นด้วยกับประเด็นที่ควรให้มีการเว้นคืนทรัพย์สินที่เป็นธรรม</p> <p>๓. คณะอนุกรรมการกิจการร่างรัฐธรรมนูญ</p> <p>ไม่มีการอภิปราย</p> <p>๔. คณะกรรมการกิจการร่างรัฐธรรมนูญ</p> <p>ไม่มีการอภิปราย</p> <p>๑. ประชาชน</p> <p>๑) ควรกำหนดหลักเกณฑ์การป้องกันการละเมิดสิทธิเสรีภาพหรือการครอบงำสื่อมวลชนไว้โดยเฉพาะ (เห็นด้วย ๘๓.๑% ไม่เห็นด้วย ๑๖.๙%) (จากแบบสอบถามเป็นรายบุคคล ครั้งที่ ๑ - ๑๓/๐๓/๒๕๕๐)</p> <p>๒) ควรวางระบบป้องกันการละเมิดสิทธิเสรีภาพของสื่อมวลชน (การรับฟังความคิดเห็นของเวทีระดับจังหวัด ครั้งที่ ๑ - ๐๑/๐๓/๒๕๕๐)</p> <p>๓) ควรกำหนดหลักเกณฑ์การป้องกันการละเมิดสิทธิเสรีภาพหรือการครอบงำสื่อมวลชนไว้โดยเฉพาะ (เห็นด้วย ๗๗.๑% ไม่เห็นด้วย ๑๖.๒%) (จากแบบสอบถามเป็นรายบุคคล ครั้งที่ ๒ - ๑๕/๐๓/๒๕๕๐)</p> <p>๔) ควรวางระบบป้องกันการละเมิดสิทธิเสรีภาพของสื่อมวลชน (เห็นด้วย ๕๕ เวที ไม่เห็นด้วย ๕ เวที ไม่ระบุ ๒๗ เวที) (การรับฟังความคิดเห็นของเวทีระดับจังหวัด ครั้งที่ ๒ - ๑๕/๐๓/๒๕๕๐)</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญ ปี๒๕๕๐</p> <p>มาตรา ๕๑,๕๒</p>
<p>๑๑. สิทธิเสรีภาพของสื่อการรับรองสิทธิเสรีภาพการสื่อสาร</p>		<p>มาตรา ๕๕</p>

ประเด็น	ร่างรัฐธรรมนูญ ปี๒๕๕๐
<p>๑๑. สิทธิเสรีภาพของสื่อ การรับรองสิทธิเสรีภาพการสื่อสาร</p>	<p>สรุปประมวลความคิดเห็นของประชาชนเพื่อประกอบการร่างรัฐธรรมนูญ ราชงานผลการรับฟังความคิดเห็น เกี่ยวกับการร่างรัฐธรรมนูญขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ(ครั้งที่๑) ความเห็นของอนุกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ความเห็นของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ</p> <p>๔) ควรกำหนดหลักเกณฑ์การป้องกันการละเมิดสิทธิเสรีภาพหรือการครอบงำสื่อมวลชนไว้โดยเฉพาะ (เห็นด้วย ๗๖.๖% ไม่เห็นด้วย ๑๖.๗%) (จากแบบสอบถามเป็นรายบุคคล ครั้งที่ ๓ - ๒๘/๐๓/๒๕๕๐) ๖) ควรวางระบบป้องกันการละเมิดสิทธิเสรีภาพของสื่อมวลชน (เห็นด้วย ๗๔.๕% ไม่เห็นด้วย ๒.๖% ไม่ระบุ ๒๒.๙%) (การรับฟังความคิดเห็นของเวทีระดับจังหวัด ครั้งที่ ๓)</p>
	<p><u>๒. องค์การตามรัฐธรรมนูญ</u> ส่วนใหญ่ เห็นควรให้แก้ไขประเด็นการรับรองสิทธิเสรีภาพการสื่อสาร กลุ่มที่เห็นควรให้แก้ไขทั้งหมดเห็นด้วยกับประเด็นที่ควรกำหนดเวลาออกกฎหมายรับรองสิทธิเสรีภาพ</p>
	<p><u>๓. คณะอนุกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ</u> ไม่มีการอภิปราย</p>
	<p><u>๔. คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ</u> ไม่มีการอภิปราย</p>
	<p><u>๑. ประชาชน</u> ไม่มีความเห็น</p>
	<p><u>๒. องค์การตามรัฐธรรมนูญ</u> ไม่มีความเห็น</p>
<p>๑๒. เพิ่มการคุ้มครองเสรีภาพสื่อ ให้กว้างขวาง ชัดเจนขึ้น เช่น ห้ามปิดห้ามกิจกรรมหนังสือพิมพ์ ทำการพิมพ์ และห้ามสื่อสารด้วย วิธีอื่น ๆ</p>	

ประเด็น	สรุปประมวลความคิดเห็นของประชาชนเพื่อประกอบการยกร่างรัฐธรรมนูญ รายงานผลการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับกร่างรัฐธรรมนูญขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ(ครั้งที่๑) ความเห็นของอนุกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ ความเห็นของคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ	ร่างรัฐธรรมนูญ ปี๒๕๕๐
<p>๑๒. เพิ่มการคุ้มครองเสรีภาพสื่อให้กว้างขวาง ชัดเจนขึ้น เช่น ห้ามปิดห้ามกิจการหนังสือพิมพ์ ทำการพิมพ์ และห้ามสื่อสารด้วยวิธีอื่น ๆ</p>	<p>๓. คณะอนุกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ</p> <p>๑) ปัญหาการแทรกแซงสื่อของภาครัฐ ควรมีการวางหลักให้ชัดเจนว่าการแสดงความคิดเห็นในทางขัดแย้งหรือต่อต้านอำนาจรัฐ โดยเฉพาะการบริหารของรัฐบาล ไม่ถือว่าเป็นความคิดหรือมีโทษ ในส่วนของข้อจำกัดที่จะสามารถแทรกแซงสื่อได้นั้น ควรขยายความรวมถึงการที่จะปกป้องเด็กและเยาวชน และเกียรติยศและชื่อเสียงของบุคคลอื่นด้วย (๑๕/๐๒/๒๕๕๐)</p> <p>๒) ไม่ควรให้เสรีภาพของสื่อไปกระทบกับเสรีภาพของประชาชนโดยทั่วไป เพียงแต่บัญญัติรับรองในเรื่องใหม่ๆที่จะเกิดขึ้นในอนาคตก็เพียงพอแล้ว (๑๕/๐๒/๒๕๕๐)</p> <p>๓) สื่อสารด้วยวิธีอื่นๆ หมายรวมถึง อินเทอร์เน็ต เว็บไซต์ เว็บบอร์ด และการแสดงอย่างอื่นด้วย และให้พิจารณาถึงกระบวนการทั้งก่อนและหลังของการนำความคิดเห็นนั้น ไปสู่สาธารณะด้วย (๒๑/๐๒/๒๕๕๐)</p> <p>๔) การห้ามปิดรวมถึงสื่อขนาดเล็ก เช่น วิทยุชุมชนด้วย (๒๑/๐๒/๒๕๕๐)</p>	
	<p>๔. คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ</p> <p>๑) เสรีภาพของสื่อ ต้องมีมาตรการควบคุมการใช้อำนาจดังกล่าว เพื่อคุ้มครองเสรีภาพของสื่อให้ชัดเจนขึ้น บทบัญญัติที่รับรองและคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนนี้ต้องมีผลใช้บังคับให้ทันที ส่วนรัฐเองก็จะต้องสนับสนุนสื่อชุมชนด้วย ในกระบวนการรับฟังสรุปประมวลความคิดเห็นของประชาชนเพื่อประกอบการยกร่างรัฐธรรมนูญ จะต้องมีการเปิดโอกาสการรับฟังประชาชนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินนโยบายแห่งรัฐ (๑๕/๐๓/๒๕๕๐)</p> <p>๒) อาจละบัญญัติรวมกับสิทธิเสรีภาพใหม่มาตรา ๒๙ เพราะมาตราที่บัญญัติไว้ครอบคลุมถึงสิทธิเสรีภาพอื่นๆไว้แล้ว (โรงแรมสปริงฟิลด์, ๐๕-๑๐/๐๓/๒๕๕๐)</p>	

ประเด็น	สรุปประมวลความคิดเห็นของประชาชนเพื่อประกอบการร่างรัฐธรรมนูญ ราชงานผลการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับการร่างรัฐธรรมนูญขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ(ครั้งที่๑) ความเห็นของอนุกรรมการสิทธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ ความเห็นของคณะกรรมการสิทธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ	ร่างรัฐธรรมนูญ ปี๒๕๕๐
๑๓.ห้ามนักการเมืองเป็นเจ้าของกิจการหรือถือหุ้นในสื่อ	<p>๑. ประชาชน ไม่มีความเห็น</p> <p>๒. องค์กรตามรัฐธรรมนูญ ไม่มีความเห็น</p> <p>๓. คณะอนุกรรมการสิทธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ การห้ามผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเจ้าของกิจการหรือถือหุ้นในสื่อ มีความหมายรวมถึง บุคคลอื่นที่ทำในนามของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองด้วย เพื่อให้สื่อมีอิสระอย่างแท้จริง ไม่ตกอยู่ภายใต้การครอบงำของนักการเมือง (๒๑/๐๒/๒๕๕๐)</p> <p>๔. คณะกรรมการสิทธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ ๑) ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะตั้งหรือไม่เป็นเจ้าของหรือถือหุ้นส่วนในกิจการสื่อ นอกจากนั้นกรรมการใช้สิทธิของรัฐ และใช้วิธีการอื่นใด หรือบุคคลอื่นใด ก็น่าจะตั้งเข้าข่ายแทรกแซงเช่นกัน (๒๗/๐๒/๒๕๕๐) ๒) ควรมีการบัญญัติไว้ให้ครอบคลุมและชัดเจน เพราะให้การเมืองมีสิทธิพิพดต่อสื่อทำให้มีการแทรกแซงสื่อได้ง่าย (โรจธรรมสปริงฟิลด์,๐๕-๑๐/๐๓/๒๕๕๐)</p>	
๑๔.ห้ามรัฐและเอกชนควบคุมกิจการหรือผูกขาดสื่อ	<p>๑. ประชาชน ไม่มีความเห็น</p> <p>๒. องค์กรตามรัฐธรรมนูญ ไม่มีความเห็น</p>	มาตรา ๘๖

ประเด็น ๑๔.ห้ามรัฐและเอกชนควบคุม กิจการหรือผูกขาดสื่อ	สรุปประมวลความคิดเห็นของประชาชนเพื่อประกอบการยกร่างรัฐธรรมนูญ รายงานผลการรับฟังความคิดเห็น เกี่ยวกับการร่างรัฐธรรมนูญขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ(ครั้งที่๑) ความเห็นของอนุกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ความเห็นของคณะกรรมการสิทธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ ๓. คณะอนุกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ การรวบรวมหรือผูกขาดสื่อ รวมทั้งในกรณีเอกชนจะควบรวมกับเอกชนเงินเกิดการผูกขาด จะกระทำมิได้ ดังนั้น การควบคุมกิจการและการผูกขาดสื่อควรมีขอบเขตเพียงใด ควรกำหนดไว้ให้ชัดเจน (๒๑/๐๒/๒๕๕๐) ๔. คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ ห้ามรัฐและเอกชนควบคุมกิจการหรือผูกขาดสื่อ เพราะอาจเป็นการครอบงำสังคม แต่ควรพิจารณาการทำผูกขาด นั้นควรจะมีขอบเขตเพียงใด ควรห้ามอย่างเด็ดขาดหรือห้ามอย่างมีเงื่อนไข (โรงแรมสปริงฟีลด์,๑๕-๑๐/๐๓/๒๕๕๐)	ร่างรัฐธรรมนูญ ปี๒๕๕๐
๑๕.นำมาตรา ๔๐ เรื่ององค์กร อิสระที่ทำหน้าที่จัดสรรคลื่น ความถี่ไปอยู่ในแนวนโยบาย พื้นฐานแห่งรัฐ โดยให้กำหนด สภาพบังคับ	๑. ประชาชน ไม่มีความเห็น ๒. องค์กรตามรัฐธรรมนูญ ไม่มีความเห็น ๓. คณะอนุกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ ๑) ควรจัดสรรคลื่นความถี่ให้แก่หลายฝ่ายอย่างทั่วถึงและเข้าถึงประชาชน โดยเฉพาะคนที่ด้อยโอกาส และเห็นว่าควร จัดสรรคลื่นความถี่ ความจริงแล้วไม่ใช่เรื่องสิทธิเสรีภาพ ๒) ควรนำไปบัญญัติไว้ในแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ และควรกำหนดสภาพบังคับไว้ให้ชัดเจน ในการควบคุมการปฏิบัติ หน้าที่ ควรให้วงการค้าสื่อควบคุมตนเอง ไม่ควรให้อำนาจรัฐเข้ามายุ่งเกี่ยวกับการจะทำให้เกิดการแทรกแซงได้โดยง่าย (๒๑/๐๒/๒๕๕๐)	มาตรา ๔๖
		มาตรา ๔๗

ประเด็น	สรุปประมวลความคิดเห็นของประชาชนเพื่อประกอบการยกร่างรัฐธรรมนูญ รายงานผลการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับกรร่างรัฐธรรมนูญขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ(ครั้งที่๑) ความเห็นของอนุกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ ความเห็นของคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ	ร่างรัฐธรรมนูญ ปี๒๕๕๐
<p>๑๕. นำมาตรา ๔๐ เรื่ององค์กรอิสระที่ทำหน้าที่จัดสรรคดีความคดีไปอยู่ในแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ โดยให้กำหนดสภาพบังคับ</p>	<p>๔. คณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ</p> <p>๑) สิทธิเสรีภาพในการแสดงออกและการเข้าถึงในสื่อสาธารณะ ควรโปร่งใส ปรับเปลี่ยนในเชิงโครงสร้างและให้มีความยืดหยุ่น</p> <p>๒) เรื่องของคดีความคดี ควรจะอยู่ในเรื่องแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ไม่ควรจัดอยู่ในเรื่องสิทธิเสรีภาพ เพราะการจัดสรรคดีความคดีเป็นเรื่องที่รัฐมีหน้าที่ประการหนึ่งประการใดในการดำเนินการในเรื่องดังกล่าวให้เกิดความเป็นธรรมและเป็นประโยชน์สูงสุด (๒๗/๐๒/๒๕๕๐)</p> <p>๓) ควรกำหนดให้ฟ้องคดีการทำหน้าที่จัดสรรคดีความคดีเพียงองค์กรเดียว เพื่อความรวดเร็ว ไม่จำเป็นต้องผ่านหลายขั้นตอน และกำหนดสภาพบังคับด้วย เพราะการกำหนดสภาพบังคับจะทำให้องค์กรสามารถเกิดขึ้นได้จริง (โรจนธรรมสปริงพิลด์, ๐๔-๑๐/๐๓/๒๕๕๐)</p>	<p>มาตรา ๔๗</p>
<p>๑๖. มาตรา ๔๑ แห่งรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. ๒๕๕๐ ควรมีสถาบบังคับอย่างจริงจังและควรมีมาตรการบังคับในกรณีที่มีรัฐบาลมีการแทรกแซงสื่อ</p>	<p>๑. ประชาชน ไม่มีความเห็น</p> <p>๒. องค์กรตามรัฐธรรมนูญ ไม่มีความเห็น</p>	<p>มาตรา ๔๖</p>

ประเด็น	สรุปประมวลความคิดเห็นของประชาชนเพื่อประกอบการยกร่างรัฐธรรมนูญ ราชอาณาจักรรับฟังความคิดเห็น เกี่ยวกับกร่างรัฐธรรมนูญขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ(ครั้งที่๑) ความเห็นของอนุกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ ความเห็นของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ	ร่างรัฐธรรมนูญ ปี๒๕๕๐
<p>๑๖.มาตรา ๕๑ แห่งรัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ.๒๕๕๐ ควรมีสภาพ บังคับอย่างจริงจังและควรมี มาตรการบังคับในกรณีที่รัฐบาล มีการแทรกแซงสื่อ</p>	<p>๓. คณะอนุกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ สื่อมวลชนมักถูกฟ้องร้องจากนักการเมือง ทำให้เกิดการปิดกั้นการตรวจสอบของสื่อ ถูกแทรกแซง ครอบงำจนไม่สามารถ ปฏิบัติหน้าที่ในการตรวจสอบได้ เห็นว่ามาตรา ๕๑ แห่งรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ.๒๕๕๐ ไม่ครอบคลุมทุกกรณี ควรมี กฎหมายลำดับรองสำหรับลงโทษผู้ที่แทรกแซงสื่ออย่างชัดเจน หากถูกควบคุมโดยการเมืองจะทำให้สื่อไม่มีอิสระ ประชาชนก็จะเสียดีประ โยชน์ (๒๑/๐๒/๒๕๕๐)</p> <p>๔. คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ ควรเขียนบทลงโทษไว้ให้ชัดเจนมากกว่านี้ การปกป้องสื่อมวลชนนี้ เนื่องจากมาตรา ๕๑ รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ.๒๕๕๐ ไม่มีสภาพบังคับอย่างเป็นนรูปธรรม เพราะการกำหนดสภาพบังคับจะทำให้องค์กรสามารถเกิดขึ้นได้จริง (โรจนรมสปริงฟิลด์,๐๕-๑๐/๐๓/๒๕๕๐)</p>	<p>มาตรา ๕๖</p>

<p>ประเด็น</p> <p>๑๗.ควรมีมาตรฐานในการควบคุมจริยธรรมของสื่อ</p>	<p>สรุปประมวลความคิดเห็นของประชาชนเพื่อประกอบการยกร่างรัฐธรรมนูญ ราชงานผลการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับกรร่างรัฐธรรมนูญขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ(ครั้งที่๑) ความเห็นของอนุกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ ความเห็นของคณะกรรมการสิทธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ</p> <p>๑. ประชาชน ไม่มีความเห็น</p> <p>๒. องค์กรตามรัฐธรรมนูญ ไม่มีความเห็น</p> <p>๓. คณะอนุกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน เพื่อป้องกันมิให้สื่อมวลชนละเมิดสิทธิของบุคคลอื่นและปฏิบัติต่อกันอย่างเท่าเทียมกัน ควรกำหนดว่าการปฏิบัติหน้าที่ที่ผู้ประกอบวิชาชีพปฏิบัติหน้าที่โดยสุจริต เป็นธรรม และตามมาตรฐานจริยธรรมแห่งวิชาชีพ (๒๑/๐๒/๒๕๕๐)</p> <p>๔. คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ ควรมีระบบป้องกันการละเมิดสิทธิเสรีภาพของสื่อมวลชน แต่ทั้งนี้สื่อต้องกระทำการภายใต้มาตรการตามกฎหมาย และจรรยาบรรณแห่งการประกอบวิชาชีพ (๐๑/๐๓/๒๕๕๐)</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญ ปี๒๕๕๐</p> <p>มาตรา ๔๔,๔๖</p>
---	--	---

<p>ประเด็น</p> <p>๑๘. การศึกษา ให้การศึกษาภาคบังคับ ๑๒ ปี โดย ไม่เก็บค่าใช้จ่ายและรัฐต้องจัดสรร งบประมาณให้เพียง</p>	<p>สรุปประมวลความคิดเห็นของประชาชนเพื่อประกอบการร่างรัฐธรรมนูญ รายงานผลการรับฟังความคิดเห็น เกี่ยวกับกรร่างรัฐธรรมนูญขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ(ครั้งที่๑) ความเห็นของอนุกรรมการสิทธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ ความเห็นของคณะกรรมการสิทธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญ ปี๒๕๕๐</p>
<p>๑๘. การศึกษา ให้การศึกษาภาคบังคับ ๑๒ ปี โดย ไม่เก็บค่าใช้จ่ายและรัฐต้องจัดสรร งบประมาณให้เพียง</p>	<p>๑. ประชาชน ไม่มีความเห็น</p>	<p>มาตรา ๕๘</p>
<p>๑๘. การศึกษา ให้การศึกษาภาคบังคับ ๑๒ ปี โดย ไม่เก็บค่าใช้จ่ายและรัฐต้องจัดสรร งบประมาณให้เพียง</p>	<p>๒. องค์กรตามรัฐธรรมนูญ ไม่มีความเห็น</p> <p>๓. คณะอนุกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ</p> <p>๑) การรับรองการศึกษาขั้นพื้นฐาน เห็นว่าควรรับรองการศึกษาขั้นพื้นฐาน ๑๒ ปี เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของ ประชาชน และสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ.๒๕๕๐ ประชาชนควรให้ได้รับสิทธิเช่นเดิม การลดสิทธิของ ประชาชนลงอาจเกิดปัญหาได้ และควรกำหนดให้เป็นวาระสำคัญแห่งชาติ (๐๖/๐๒/๒๕๕๐)</p> <p>๒) ควรรับรองสิทธิดังกล่าวเพียง ๘ ปีเท่านั้น เพื่อให้เกิดผลได้จริงในทางปฏิบัติ ส่วนที่มากกว่า ๘ ปี รัฐจะช่วยเหลือต่อไป ได้ แต่ไม่ควรกำหนดเป็นบทบังคับให้เป็นหน้าที่ของรัฐแต่อย่างใด (๐๖/๐๒/๒๕๕๐)</p> <p>๓) ไม่ควรกำหนดตัวเลขจำนวนเอาไว้ เพราะจะเป็นที่ถกเถียงกันว่าจะเริ่มนับเมื่อไหร่ ซึ่งจะเกิดความไม่ชัดเจน เห็น ว่าควรคุ้มครองการศึกษาตั้งแต่วัยเยาว์ คุ้มครองให้การศึกษาตั้งแต่เกิดหรือตั้งแต่ ๖ ขวบ หรือตั้งแต่ระดับอนุบาล (๐๖/๐๒/๒๕๕๐)</p> <p>๔) การเก็บค่าใช้จ่าย ไม่ควรเก็บค่าใช้จ่าย เพราะ การศึกษาภาคบังคับควรเป็นสวัสดิการจากรัฐที่จะจัดให้แก่ประชาชน ทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน และในเรื่องงบประมาณก็ไม่มีปัญหาแต่อย่างใด และให้สอดคล้องกับความต้องการของ ประชาชน (๐๖/๐๒/๒๕๕๐)</p>	<p>มาตรา ๕๘</p>

ประเด็น	สรุปประมวลความคิดเห็นของประชาชนเพื่อประกอบการยกร่างรัฐธรรมนูญ รายงานผลการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับการร่างรัฐธรรมนูญขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ(ครั้งที่๑) ความเห็นของอนุกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ ความเห็นของคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ	ร่างรัฐธรรมนูญ ปี๒๕๕๐
<p>๑๔. การศึกษา</p> <p>ให้การศึกษาภาคบังคับ ๑๒ ปี โดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายและรัฐต้องจัดสรรงบประมาณให้เพียง</p>	<p>๕) ควรให้ตัดการไม่เก็บค่าใช้จ่ายออก เพราะในทางปฏิบัติการไม่เก็บค่าใช้จ่ายไม่สามารถทำได้ โรงเรียนที่มีความพร้อม มีศักยภาพในการบริหารจัดการก็ควรให้บริหารจัดการอย่างอิสระ ซึ่งจะทำให้มาตรฐานการศึกษาดีขึ้น เพราะหากห้ามโรงเรียนจัดเก็บค่าใช้จ่าย โรงเรียนก็มีกั๊กหาทางออกโดยเก็บเป็นเงินกินเปล่าในการเข้าเรียน การไม่เก็บค่าใช้จ่าย ควรไม่เก็บเฉพาะผู้ยากไร้เท่านั้น รัฐเพียงกำกับคุณภาพมาตรฐานการศึกษามากกว่าการให้ หรือการจัดการศึกษาฟรี โดยให้ชุมชนท้องถิ่นเป็นผู้จัดและมีส่วนร่วมเป็นผู้จัดการศึกษา รัฐเป็นผู้ควบคุมการศึกษา จัดสรรทรัพยากรที่เป็นธรรม มิฉะนั้นจะเป็นการผูกขาดโดยรัฐเท่านั้น (๐๖/๐๒/๒๕๕๐)</p> <p>๔. คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ</p> <p>สิทธิในการศึกษา</p> <p>๑) ควรกำหนดให้เป็นวาระสำคัญแห่งชาติ</p> <p>๒) ให้เปลี่ยนจากคำว่าการศึกษาภาคบังคับ เป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานเช่นเดียวกับมาตรา ๔๓ ของรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ.๒๕๕๐ (ร่างแรมสปรังพิลด์,๐๕-๑๐/๐๓/๒๕๕๐)</p> <p>จำนวนปีขั้นต่ำ</p> <p>๑) ให้ลดการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็น ๙ ปี เนื่องจาก ปัญหาเกี่ยวกับงบประมาณไม่พอ หากกำหนดให้ไม่น้อยกว่า ๙ ปี ถ้ารัฐบาลยังมีเงินพออีกจัด ๑๒ ปีได้ จะเป็นทางออกซึ่งทำให้รัฐไม่ปฏิเสธ ไม่ขัดต่อความเป็นจริงในสภาพปัจจุบัน และเป็นการแก้ปัญหาที่เป็นจริงได้ โดยเป็นการสร้างพื้นฐานการศึกษาที่มั่นคงก่อน ไม่ใช่ข้ามชั้นตอน ซึ่งทำให้การศึกษาของประเทศไทยไม่มีคุณภาพ (๑๓/๐๒/๒๕๕๐)</p> <p>๒) คงการศึกษาขั้นพื้นฐาน ๑๒ ปี ไว้เช่นเดิม เนื่องจาก</p> <ul style="list-style-type: none"> - สากลกำหนดการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็น ๑๒ ปี (๒๗/๐๒/๒๕๕๐) - การเขียนจาก ๑๒ ปี มาเป็น ๙ ปี จะทำให้อธิบายต่อสาธารณชนลำบาก ในแง่ของจิตวิทยาในการทำงาน การที่รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ.๒๕๕๐ ได้ผลักดันจนเป็น ๑๒ ปี แล้วไปลดเป็น ๙ ปี อาจเป็นการมองว่าเป็นการลดสิทธิขั้นต่ำที่ประชาชนควรจะได้รับ และหากว่าประชาชนมีการศึกษาดี เขาก็สามารถช่วยตัวเองได้ ทำมาหากิน การใช้สิทธิเลือกตั้งก็ไม่ต้องไปซื้อสิทธิขายเสียกัน (๑๓/๐๒/๒๕๕๐) 	<p>มาตรา ๔๔</p>

ประเด็น	สรุปประมวลความคิดเห็นของประชาชนเพื่อประกอบการยกร่างรัฐธรรมนูญ ราชานานผลการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับกร่างรัฐธรรมนูญขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ(ครั้งที่๑) ความเห็นของอนุกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ ความเห็นของคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ	ร่างรัฐธรรมนูญ ปี๒๕๕๐
<p>๑๘. การศึกษา</p> <p>ให้การศึกษาภาคบังคับ ๑๒ ปี โดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายและรัฐต้องจัดสรรงบประมาณให้เพียง</p>	<p>สรุปประมวลความคิดเห็นของประชาชนเพื่อประกอบการยกร่างรัฐธรรมนูญ ราชานานผลการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับกร่างรัฐธรรมนูญขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ(ครั้งที่๑) ความเห็นของอนุกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ ความเห็นของคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ</p> <p>๓) เสนอเป็น ๑๔ ปี คีลอลไปถึงอนุบาล การพัฒนาคน ต้องดำเนินการตั้งแต่อยู่ในครรภ์มารดา การจัดการศึกษาดังกล่าวให้ถือเป็นการสำคัญแห่งชาติ รัฐบาลต้องจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ (๒๗/๐๒/๒๕๕๐)</p> <p>๔) ควรเอาคำว่า ๑๒ ปีออก แล้วบอกว่า บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อย่างน้อยในระดับมัธยมศึกษาหรืออาชีวศึกษา ซึ่งจะใช้งบประมาณไม่มากนัก สามารถอยู่ในวิสัยที่เป็นไปได้ (๑๓/๐๒/๒๕๕๐) ขอเสนอเพิ่มเติม</p> <p>๑) ในวรรคที่ ๒ อาจจะเพิ่มเติมว่า การจัดการศึกษาอบรมของรัฐต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชน รัฐอาจกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือเอกชนเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษาตามวรรคแรกอย่างกว้างขวางและทั่วถึงมากขึ้น เนื่องจากเปิดโอกาสให้ท้องถิ่น หมายถึง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประชาชน ชุมชน และภาคเอกชนเข้าร่วมบริหารจัดการศึกษามากขึ้น โดยให้ท้องถิ่นดูแลเรื่องอาคารสถานที่ ส่วนกลางดูแลเรื่องคุณภาพมาตรฐาน แล้วก็ให้ท้องถิ่น ประชาชน เอกชน และชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตร บริหารจัดการการศึกษา ติดตามและประเมินผล (๑๓/๐๒/๒๕๕๐)</p> <p>๒) ขยายความการศึกษา ว่าหมายถึง การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นบุคคลที่สมบูรณ์ สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา เพราะคนที่มีสติปัญญา หากไม่มีคุณธรรมกำกับ ก็คิดโกง คิดคอร์รัปชั่น ซึ่งเกิดปัญหากับบ้านเมือง (๒๓/๐๒/๒๕๕๐)</p> <p>๓) ในความหมายของการศึกษา ควรทำให้ประชาชนมีภูมิคุ้มกันด้านข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องและวิเคราะห์ วิจัย และพิจารณาได้ (๑๓/๐๒/๒๕๕๐)</p> <p>๔) เรื่องคุณธรรมความดี ควรดูไปกับระบบการศึกษา (๑๓/๐๒/๒๕๕๐)</p> <p>๕) ขอให้มีการกำหนดให้ชัดเจนลงไปเป็นแนวนโยบายแห่งรัฐว่า รัฐพึงจัดให้มีบริการด้านการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และการอาชีวศึกษาขั้นต้นโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ด้วยการกระจายอำนาจหรือมอบอำนาจให้การบริหารจัดการให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือภาคเอกชนที่ มีความพร้อมเป็น ผู้รับผิดชอบดำเนินการให้มากขึ้น เพื่อหวังดีให้เป็นไปตามความในวรรคแรกก็ควรจะมีการกำหนดให้มีการตรวจหมายในส่วนที่เกี่ยวข้องมาบังคับใช้อย่างจริงจังใน ๑ ปี และให้มีการกำหนดให้ดำเนินการกระจายอำนาจทางบริหารการศึกษาดังกล่าวให้เสร็จสิ้นไปภายในระยะเวลาไม่เกิน ๑๐ ปี นับตั้งแต่ที่ประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับนี้ (๑๔/๐๒/๒๕๕๐)</p>	<p>มาตรา ๔๘</p>

ประเด็น	สรุปประมวลความคิดเห็นของประชาชนเพื่อประกอบการยกร่างรัฐธรรมนูญ รายงานผลการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับการร่างรัฐธรรมนูญขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ(ครั้งที่๑) ความเห็นของอนุกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ ความเห็นของคณะกรรมการสิทธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ	ร่างรัฐธรรมนูญ ปี๒๕๕๐
<p>๑๔. การศึกษา</p> <p>ให้การศึกษากาตบั้งคืบ ๑๒ ปี โดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายและรัฐต้องจัดสรรงบประมาณให้เพียง</p>	<p>ข้อสังเกต</p> <p>๑) มาตรา ๔๓ เดิม ยังไม่มีความชัดเจน ๑๒ ปีที่ว่ามานี้ ไม่ชัดเจนว่านับจากตรงไหน (๑๓/๐๒/๒๕๕๐)</p> <p>๒) ในมาตรา ๔๓ ไม่เก็บค่าใช้จ่าย งบประมาณสนับสนุนโดยคิดรายคนเท่ากันหมด ซึ่งลักษณะนี้เป็นการตั้งให้โรงเรียนที่มีคุณภาพนั้นลงมาให้มีระดับคุณภาพเท่ากันกับโรงเรียนที่ไม่มีคุณภาพ (๑๓/๐๒/๒๕๕๐)</p> <p>๓) ในเรื่องการศึกษา รัฐจะต้องให้การอุปการะกับนักเรียนที่ยากจนด้อยโอกาสในระบบของการเรียนการสอน (๑๔/๐๒/๒๕๕๐)</p> <p>๔) เปลี่ยนจากรัฐต้องจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ เป็นรัฐต้องจัดสรรงบประมาณอย่างเป็นธรรม เพื่อคุ้มครองกลุ่มคนที่ด้อยโอกาสทางการศึกษา (โรงเรียนสปริงฟิลด์,๐๕-๑๐/๐๓/๒๕๕๐)</p> <p>๕) เป็นประเด็นที่ขอให้มีการลงมติโดยไม่มีการอภิปราย ซึ่งคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญมีมติเห็นควรให้การศึกษาระดับพื้นฐาน ๑๒ ปีโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ด้วยคะแนน ๒๖ ต่อ ๔ เสียง (เดอะไทม์ รีพอร์ต, ๐๖-๑๑/๐๔/๒๕๕๐)</p>	<p>มาตรา ๔๘</p>
<p>๑๕. พัฒนามาตรฐานและคุณภาพ</p> <p>การศึกษาให้เท่าเทียม</p>	<p>๑. ประชาชน</p> <p>ไม่มีความเห็น</p> <p>๒. องค์กรตามรัฐธรรมนูญ</p> <p>ไม่มีความเห็น</p> <p>๓. คณะอนุกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ</p> <p>ไม่มีการอภิปราย</p>	<p>มาตรา ๔๘</p>

ประเด็น	สรุปประมวลความคิดเห็นของประชาชนเพื่อประกอบการร่างรัฐธรรมนูญ รายงานผลการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างรัฐธรรมนูญขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ (ครั้งที่๑) ความเห็นของอนุกรรมการสิทธิการร่างรัฐธรรมนูญ ความเห็นของคณะกรรมการสิทธิการร่างรัฐธรรมนูญ	ร่างรัฐธรรมนูญ ปี๒๕๕๐
๑๕. พัฒนามาตรฐานและคุณภาพการศึกษาให้เท่าเทียม	๔. คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ เห็นด้วย โดยควรพัฒนามาตรฐานและคุณภาพการศึกษาให้เท่าเทียมกันทั้งภาครัฐและภาคเอกชน (โรงแรมสปริงฟิลด์,๐๕-๑๐/๐๓/๒๕๕๐)	มาตรา ๔๘
๒๐. ส่งเสริมการศึกษาภาคเอกชนและการศึกษาทางเลือกของประชาชน	๑. ประชาชน ไม่มีความเห็น ๒. องค์กรตามรัฐธรรมนูญ ไม่มีความเห็น	มาตรา ๔๘
	๓. คณะอนุกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ๑) ไม่ควรไปกำหนดให้เป็นที่ของรัฐที่ต้องจัด รัฐควรเป็นเพียงผู้สนับสนุนเท่านั้น และเห็นว่าเอกชนก็สามารถจัดการศึกษาได้เอง จึงควรส่งเสริมสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาคู่ ๒) การจัดการศึกษาให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ ควรกำหนดให้เป็นที่ของรัฐบาล ไม่ควรให้ออกชนเป็นผู้จัดการศึกษา เพราะรัฐต้องเป็นผู้ที่จัดสรรทรัพยากรให้อย่างเป็นธรรม (โรงแรมสปริงฟิลด์,๐๕-๑๐/๐๓/๒๕๕๐)	
	๔. คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ไม่มีการอภิปราย	

ประเด็น	สรุปประมวลความคิดเห็นของประชาชนเพื่อประกอบการยกย่องรางวัลรัฐธรรมนุญ รายงานผลการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับรางวัลรัฐธรรมนุญขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ(ครั้งที่๑) ความเห็นของอนุกรรมการสิทธิการยกย่องรางวัลรัฐธรรมนุญ ความเห็นของคณะกรรมการสิทธิการยกย่องรางวัลรัฐธรรมนุญ	ร่างรัฐธรรมนูญ ปี๒๕๕๐
๒๑. การมีส่วนร่วมของชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันการศึกษา ฯลฯ	<p>๑. ประชาชน ไม่มีความเห็น</p> <p>๒. องค์กรตามรัฐธรรมนูญ ไม่มีความเห็น</p> <p>๓. คณะอนุกรรมการยกย่องรางวัลรัฐธรรมนุญ ไม่มีการอภิปราย</p> <p>๔. คณะกรรมการยกย่องรางวัลรัฐธรรมนุญ</p> <p>๑) ควรเพิ่มเติมว่า การจัดการศึกษาอบรมของรัฐต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชน รัฐอาจกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือเอกชนเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษาตามวรรคแรก อย่างกว้างขวางและทั่วถึงมากขึ้น เนื่องจากเปิดโอกาสให้ท้องถิ่น หมายถึง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประชาชน ชุมชน และภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากขึ้น โดยให้ท้องถิ่นดูแลเรื่องอาศารสถานที่ ส่วนกลางดูแลเรื่องคุณภาพมาตรฐาน และก็ให้ท้องถิ่น ประชาชน เอกชน และชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตร บริหารจัดการการศึกษา ติดตามและประเมินผล (โรงแรมสปริงฟิลด์,๐๕-๑๐/๐๓/๒๕๕๐)</p> <p>๒) ควรกำหนดเฉพาะชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเฉพาะส่วนที่มีความพร้อมเท่านั้น เพราะการให้แกชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมดจะเป็นการสิ้นเปลืองงบประมาณ (โรงแรมสปริงฟิลด์,๐๕-๑๐/๐๓/๒๕๕๐)</p>	มาตรา ๔๘

<p>ประเด็น</p> <p>๒๒. ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองตลอดชีวิตและสามารถนำประสบการณ์มาเทียบวุฒิการศึกษาได้</p>	<p>สรุปประมวลความคิดเห็นของประชาชนเพื่อประกอบการยกร่างรัฐธรรมนูญ รายงานผลการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับกร่างรัฐธรรมนูญขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ(ครั้งที่๑) ความเห็นของอนุกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ ปี๒๕๕๐</p> <p>ความเห็นของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญ ปี๒๕๕๐</p>
<p>๑. ประชาชนไม่มีความเห็น</p>	<p>๑. ประชาชนไม่มีความเห็น</p>	<p>มาตรา ๔๘</p>
<p>๒. องค์กรตามรัฐธรรมนูญไม่มีความเห็น</p>	<p>๑. องค์กรตามรัฐธรรมนูญ</p> <p>๑) ควบสนับสนุนการศึกษาต่อเนื่องตลอดชีวิต ให้ได้รับการเทียบวุฒิการศึกษาทุกระดับ โดยมิถดใดในการสอบมาตรฐานและให้ได้รับการสอบเทียบเข้ารับราชการ ในตำแหน่งต่างๆ ขยายส่งเสริมการศึกษานอกระบบ (๒๑/๐๒/๒๕๕๐)</p> <p>๒) การเทียบวุฒิมียุทธศาสตร์ความมั่นคง เช่น กรณีการศึกษาศาสนาซึ่งภาครัฐไม่เทียบวุฒิจำให้ ปัจจุบันมีองค์กรในการเทียบวุฒิชออยู่แล้ว กฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติเขียนรับรองไว้ชัดเจน แต่เป็นปัญหาในการจัดการที่การดำเนินการล่าช้าจึงไม่ควรบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญอีก (๒๑/๐๒/๒๕๕๐)</p>	
<p>๓. คณะอนุกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ</p> <p>๑) ให้ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต เน้นในเรื่องการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษา สนับสนุนส่งเสริมการศึกษาของภาคเอกชน และการศึกษาทางเลือกของประชาชน จุดสำคัญคือ สนับสนุนส่งเสริมสถาบันครอบครัวให้มีศักยภาพในการเลี้ยงดูบุตร โดยเฉพาะตั้งแต่อยู่ในครรภ์มารดาจน ๖ ปีแรกของชีวิต เพราะช่วงนี้เป็นรากฐานของชีวิตที่สำคัญที่จะมีพัฒนาการด้านสมอง สติปัญญา อารมณ์และจิตใจ (๒๗/๐๒/๒๕๕๐)</p> <p>๒) ควรเพิ่มเติมให้มีการจัดคลื่นความถี่วิทยุและโทรทัศน์ที่เป็นสถานที่เพื่อการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองตลอดชีวิต (โรงแรมสปริงฟิลด์, ๐๕-๑๐/๐๓/๒๕๕๐)</p>	<p>๓. คณะอนุกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ</p> <p>๑) ให้ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต เน้นในเรื่องการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษา สนับสนุนส่งเสริมการศึกษาของภาคเอกชน และการศึกษาทางเลือกของประชาชน จุดสำคัญคือ สนับสนุนส่งเสริมสถาบันครอบครัวให้มีศักยภาพในการเลี้ยงดูบุตร โดยเฉพาะตั้งแต่อยู่ในครรภ์มารดาจน ๖ ปีแรกของชีวิต เพราะช่วงนี้เป็นรากฐานของชีวิตที่สำคัญที่จะมีพัฒนาการด้านสมอง สติปัญญา อารมณ์และจิตใจ (๒๗/๐๒/๒๕๕๐)</p> <p>๒) ควรเพิ่มเติมให้มีการจัดคลื่นความถี่วิทยุและโทรทัศน์ที่เป็นสถานที่เพื่อการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองตลอดชีวิต (โรงแรมสปริงฟิลด์, ๐๕-๑๐/๐๓/๒๕๕๐)</p>	

<p>ประเด็น</p>	<p>สรุปประมวลความคิดเห็นของประชาชนเพื่อประกอบการยกร่างรัฐธรรมนูญ รายงานผลการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับการร่างรัฐธรรมนูญขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ(ครั้งที่๑) ความเห็นของอนุกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ ความเห็นของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญ ปี๒๕๕๐</p>
<p>๒๓. คຸ່ມครອງสถาบันครอบครัว เนื่องจากสถาบันครอบครัวเป็นหน่วยพื้นฐานที่สำคัญที่ควรได้รับการคุ้มครองจากรัฐและสังคมทุกภาคส่วน และเพิ่มสิทธิเด็กตามหลักอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กที่ไทยเป็นภาคี</p>	<p>๑. ประชาชน ไม่มีความเห็น</p> <p>๒. องค์กรตามรัฐธรรมนูญ ไม่มีความเห็น</p> <p>๓. คณะอนุกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ</p> <p>๑) สิทธิเกี่ยวกับสถาบันครอบครัวควรพิจารณาจากกติการะหว่างประเทศ ซึ่งรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ.๒๕๕๐ รับรองไว้เพียงมาตราเดียวว่าให้ส่งเสริมความเป็นปึกแผ่นของครอบครัว ซึ่งมีความหมายกว้าง ไม่ชัดเจนว่าต้องมีการส่งเสริมอย่างไร และสิทธิครอบครัวมีอะไรบ้าง และมีกรณีไหนบ้างที่มีการกำหนดให้ครอบครัวไปตั้งหน้าของสถาบันครอบครัวไปด้วย (๑๕/๐๒/๒๕๕๐)</p> <p>๒) ควรให้เด็กควรได้สิทธิในการรับการเลี้ยงดูหรือได้รับโภชนาการขั้นพื้นฐานจนกว่าจะมีอายุที่เหมาะสม และเด็กนอกสมรสควรได้รับความคุ้มครองเช่นเดียวกันด้วย ซึ่งในมาตรา ๕๓ เดิมกล่าวเฉพาะแต่เรื่องเด็กและบุคคลที่ถูกระงับการในครอบครัวเท่านั้น การที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญจะทำให้หน่วยงานหรือผู้ปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับเด็กตระหนักถึงสิทธิของเด็กมากยิ่งขึ้น (๑๕/๐๒/๒๕๕๐)</p> <p>๓) ควรให้มีการรับรองเกี่ยวกับการได้รับสิทธิในการบันทึกริดการเกิด ซึ่งไม่จำเป็นต้องเกี่ยวกับการได้สัญชาติ (๑๕/๐๒/๒๕๕๐)</p> <p>๔) ควรให้เด็กที่ไม่มีผู้ดูแล มีสิทธิได้รับการเลี้ยงดูและได้รับการศึกษาต้องเป็นการศึกษาแบบให้เปล่า (๑๕/๐๒/๒๕๕๐)</p> <p>๕) ในการดำเนินการพิจารณาเด็กและเยาวชน ต้องคำนึงถึงอายุและความต้องการของเด็กด้วย ให้สอดคล้องกับกฎหมายสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและกติการะหว่างประเทศ (๑๕/๐๒/๒๕๕๐)</p>	<p>มาตรา ๕๑</p>

ประเด็น	สรุปประมวลความคิดเห็นของประชาชนเพื่อประกอบการร่างรัฐธรรมนูญ รายงานผลการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างรัฐธรรมนูญขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ(ครั้งที่๑) ความเห็นของอนุกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ ความเห็นของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ	ร่างรัฐธรรมนูญ ปี๒๕๕๐
<p>๒๓. คู่สมรสสถาบันครอบครัวเป็นเรื่องจากสถาบันครอบครัวเป็นหน่วยพื้นฐานที่สำคัญที่ควรได้รับการคุ้มครองจากรัฐและสังคมทุกภาคส่วน และเพิ่มสิทธิเด็กตามหลักอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กที่ไทยเป็นภาคี</p>	<p>๖) ควรเน้นที่ผู้ปกครองให้เป็นหน้าที่โดยตรง คือ ต้องอบรมให้การศึกษาเบื้องต้น ไม่ใช่เป็นหน้าที่ของรัฐหรือโรงเรียนเพียงอย่างเดียว เพื่อให้เกิดสภาพบังคับ ในกรณีที่ไม่มีการดำเนินการผู้ปกครองจะต้องเสียสิทธิบางประการเพื่อการชดเชยหรือเป็นการบังคับเพื่อดำเนินการให้ถูกต้อง (๑๕/๐๒/๒๕๕๐)</p> <p>๗) เสริมสร้างจิตสำนึกเพื่อให้บิดามารดามีความรับผิดชอบและสร้างคุณภาพให้กับเด็ก เนื่องจากจะเป็นพื้นฐานที่ดีของชุมชน และประเทศชาติ ซึ่งควรพิจารณาให้เชื่อมโยงกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ (๒๒/๐๒/๒๕๕๐)</p>	มาตรา ๕๑
	<p>๔. คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ ไม่มีการอภิปราย</p>	
<p>๒๔. คู่สมรสคนพิการและผู้สูงอายุให้เป็นผู้ทรงสิทธิ มีใช้ เป็นเพียงผู้รับการสงเคราะห์ และรัฐต้องสนับสนุนให้มีการดำรงชีวิตที่เพียงพอ</p>	<p>๑. ประชาชน ไม่มีความเห็น</p> <p>๒. องค์กรตามรัฐธรรมนูญ ไม่มีความเห็น</p> <p>๓. คณะอนุกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ นอกจากการคุ้มครองผู้สูงอายุแล้ว ควร รวมถึงคนชายขอบ เช่น คนไร้รัฐ ผู้ลี้ภัย แรงงานข้ามชาติด้วย (๒๒/๐๒/๒๕๕๐)</p> <p>๔. คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ ควรมีการคุ้มครองถึงเรื่องสวัสดิการผู้สูงอายุ ที่ช่วยเหลือและพึ่งพาตัวเองไม่ได้ ให้ได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมจากรัฐให้สามารถพึ่งพาตนเองให้อยู่รอดได้ (โรงแรมสปริงฟิลด์, ๐๕-๑๐/๐๓/๒๕๕๐)</p>	มาตรา ๕๓

ประเด็น	สรุปประมวลความคิดเห็นของประชาชนเพื่อประกอบการร่างรัฐธรรมนูญ รายงานผลการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับกรร่างรัฐธรรมนูญขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ(ครั้งที่๑) ความเห็นของอนุกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ ความเห็นของคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ	ร่างรัฐธรรมนูญ ปี๒๕๕๐
๒๕. ควรส่งเสริมให้มีการอมเพื่อการชราภาพ	<p>๑. ประชาชน ไม่มีความเห็น</p> <p>๒. องค์กรตามรัฐธรรมนูญ ไม่มีความเห็น</p> <p>๓. คณะอนุกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ ต้องส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนไทยมีนิสัยในการออม (๒๒/๐๒/๒๕๕๐)</p> <p>๔. คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ</p> <p>๑) ต้องส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนไทยมีนิสัยในการออม เพื่อให้ประชาชนไม่มีความสามารถพึ่งพาตนเองจะต้องรอการช่วยเหลือจากรัฐตลอดเวลา ควรจะมีการเขียนชดว้ไม่ประสงค์จะให้รัฐเป็นผู้รับภาระแต่ฝ่ายเดียว (๒๗/๐๒/๒๕๕๐)</p> <p>๒) ควรไปกำหนดในแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ (ร่างแรมสปรังพิลด์,๐๕-๑๐/๐๗/๒๕๕๐)</p>	
๒๖. คุ้มครองคนยากจนให้รัฐมีหน้าที่จัดสวัสดิการและสงเคราะห์คนยากจน และให้รายงานต่อรัฐสภาทุกปี	<p>๑. ประชาชน ไม่มีความเห็น</p> <p>๒. องค์กรตามรัฐธรรมนูญ ส่วนใหญ่เห็นควรให้แก้ไขประเด็นการรับรองสิทธิเสรีภาพกลุ่มผู้ด้อยโอกาส กลุ่มที่เห็นควรให้แก้ไขทั้งหมดเห็นด้วยกับประเด็นที่รัฐควรเน้นสวัสดิการพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกสาธารณะ และการหยียบช่วยเหลือ</p>	มาตรา ๕๕

ประเด็น	สรุปประมวลความคิดเห็นของประชาชนเพื่อประกอบการยกร่างรัฐธรรมนูญ รายงานผลการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับการร่างรัฐธรรมนูญขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ(ครั้งที่๑) ความเห็นของอนุกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ ความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีการ่างรัฐธรรมนูญ	ร่างรัฐธรรมนูญ ปี๒๕๕๐
<p>๒๖. คัดค้านคนยากจนให้รัฐมีหน้าที่จัดสวัสดิการและสงเคราะห์คนยากจน และให้รายงานต่อรัฐสภาทุกปี</p>	<p>๓. คณะอนุกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ ในรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ.๒๕๕๐ ได้ให้การรับรองสิทธิของผู้ด้อยโอกาสไว้ แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นคือ เมื่อรับรองสิทธิแล้วแต่ไม่ได้มีการพัฒนาองค์ความรู้ในการคุ้มครองสิทธิของผู้ด้อยโอกาส ดังนั้นการคุ้มครองสิทธิเพียงอย่างเดียว จะไม่เป็นรูปธรรมและไม่สามารถแก้ปัญหาดังกล่าวได้จริง จึงควรคุ้มครองให้ผู้อยู่ด้อยโอกาสมีอำนาจต่อรองที่สูงขึ้น และพัฒนาเสริมสร้างองค์ความรู้อย่างแท้จริง (๒๒/๐๕/๒๕๕๐)</p>	<p>มาตรา ๕๔</p>
<p>๒๗. คัดค้านให้ผู้ชุมนุมชาวสารที่เป็นประโยชน์ต่อรัฐให้บัญญัติเรื่องนี้ไว้ในรัฐธรรมนูญ</p>	<p>๔. คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ เห็นด้วย แต่มีข้อโต้แย้งว่า ๑. ควรคุ้มครองกลุ่มคนยากจนทั้งหมดหรือเฉพาะบางกลุ่มที่ได้ช่วยตัวเองแล้วแต่ยังยากไร้อยู่ ๒. ควรตัดส่วนของการให้รายงานต่อรัฐสภาทุกปีออก เพราะเป็นการสร้างภาระแก่รัฐสภา เนื่องจากเรื่องอื่นไม่มีการกำหนดไว้แต่อย่างใด (โรจธรมสปรังพิสต์,๐๕-๑๐/๐๓/๒๕๕๐)</p>	<p>มาตรา ๖๑</p>
	<p>๑. ประชาชน ไม่มีความเห็น</p> <p>๒. องค์กรตามรัฐธรรมนูญ ไม่มีความเห็น</p>	
	<p>๓. คณะอนุกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ ไม่มีการอภิปราย</p>	